

MALMÖ HÖGSKOLA

Fakulteten för
Lärande och samhälle

Examensarbete

15 högskolepoäng, grundnivå

Elevers framtidsvisioner i ett segregerat Malmö

Students' visions of the future in a segregated Malmö

Marcus Jonasson

Jessica Junge

Studie- och yrkesvägledarexamen 180 hp

Datum för slutseminarium: 2012-12-14

Examinator:

Nils Andersson

Handledare:

Jan-Anders Andersson

Sammanfattning

Föreliggande studie har behandlat elevers framtidsvisioner i ett segregerat Malmö.

Syftet med undersökningen har varit att studera samband mellan elevers sociala bakgrund och deras framtidsvisioner avseende karriärplaner, samt vilka personer som de ansåg vara av betydelse i samband med studieval.

Undersökningen har genomförts med hjälp av en kvantitativ metod, där elever från skolor i olika områden, med olika sociala bakgrunder ingått. De teoretiska ansatser vi använt oss av är Pierre Bourdieus teori där begrepp som kapital och habitus varit användbara i utformningen av analys, samt Ziehes teori om kulturell friställning.

Av undersökningen har framgått att eleverna från den skola med högre socioekonomisk bakgrund, i större utsträckning tenderar att vilja välja högskolestudier samt att denna grupp oftare ser sina föräldrar som förebilder. Det har även framkommit att samma undersökningsgrupp var mer osäkra på framtida karriärplaner och att eleverna i större utsträckning såg sina föräldrar som mer betydelsefulla i val av karriärplaner.

Nyckelord: Framtidsvisioner, Karriärplaner, Social bakgrund, Segregering, Socioekonomiska grupper

Förord

Vi vill rikta ett stort tack till de elever som ställde upp som respondenter i undersökningen och delade med sig av sina tankar och visioner. Vi vill även tacka de skolledare och lärare som möjliggjorde undersökningen. Dessutom vill vi rikta ett stort tack till vår handledare Jan-Anders Andersson samt till varandra. Ännu ett tack till Mr SPSS som hade dörren på glänt för oss.

Under studiens gång har arbetet fördelats på så vis att båda författare har bidragit och samarbetat i samtliga delar och moment.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Förord	3
Innehållsförteckning	4
Inledning	6
Syfte	7
Frågeställning	7
Disposition	7
Metod	9
Metodval och metoddiskussion	9
Urval av undersökningsgrupper	10
Datainsamling	10
Etiska ställningstagande	11
Undersökningsgrupper	12
Västra Innerstaden	12
Rosengård	13
Tidigare forskning	15
Segregation och fortsatta gymnasiala studier	15
Segregation i kultur och fritidsaktiviteter	16
Strukturell segregation	17
Reflektioner	18
Teoretiska utgångspunkter	19
Pierre Bourdieus teoretiska ansats	20
Kapital	20
Habitus	21

Fält	22
Thomas Ziehes teoretiska ansats	23
Kulturell friställning	23
Ungdomars och vuxnas relationer	24
Resultat	25
Utbildning	25
Yrkesvisioner	27
Betydelsefulla personer i val av studier	28
Personer elever samtalat med angående studieval	29
Föräldrars engagemang i elevers studieval	30
Sammanfattning av resultat	30
Analys	32
Utbildning	32
Yrkesvisioner	34
Betydelsefulla personer i val av studier	36
Personer elever samtalat med/föräldrars engagemang	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Sammanfattande analys	37
Diskussion	38
Referenser	41
Bilaga. Enkät	45
Bilaga 2 Missivbrev	48
Bilaga 3 Diagram	49

Inledning

”Man kan visserligen göra vad man vill, men att vilja vad som helst står icke i vår makt.”
(Pierre Bourdieu 2000 s.9)

Bland gymnasieskolans nationella program råder klassmässig segregation. Unga från lägre samhällsklasser väljer i större utsträckning yrkesinriktade program än unga från högre samhällsklasser (Sandell 2007). Av skolverkets rapport (2004) framgår att ungdomar från högre socioekonomiska grupper, ofta har högre betyg och oftare väljer studieförberedande program. Lund (2006) beskriver att föräldrars utbildningsnivå är den mest avgörande faktorn för elevers framtida val och att valfriheten endast avser elever med bra betyg.

Jönsson (1993) beskriver Thomas Ziehes teori som lyfter fram de samhällsförändringar som skett under de sista decennierna. Samhällsförändringar som innebär ökade valmöjligheter för den enskilda individen samt en annan möjlighet än tidigare, att individen själv kan välja på vilket sätt hon vill leva sitt liv. Författarna belyser utvecklingen i samhället men betonar att förändringarna bearbetas på olika sätt av varje enskild individ. Författarna menar därmed att individer inte besitter samma förutsättningar, utan att dessa påverkas av den livssituation individen befinner sig i samt den bakgrund individen besitter.

Hur och varför unga väljer som de gör är en central frågeställning inom vägledning, då ungas sociala bakgrund är en påverkansfaktor i deras framtida karriärplaner (Sandell 2007). Vi anser det intressant att undersöka i hur stor omfattning detta stämmer. Med föreliggande studie avser vi undersöka på vilket sätt det finns ett samband mellan ungas framtidsvisioner och deras sociala bakgrund, samt vilka faktorer som påverkar valprocessen.

Syfte

I yrkesrollen som studie- och yrkesvägledare möter man många individer från olika sociala bakgrunder och vi menar att det är av stor vikt att kunna bemöta alla individer på ett optimalt sätt. Undersökningens nytta är bidra med en ökad förståelse för hur elever ur olika bostadsområden och sociala bakgrunder ser på ett kommande yrkesliv, och de studier som följer. På så vis ger den ökade förståelsen en kunskapsbakgrund för praktiserande studie- och yrkesvägledare samt berörd personal i skolan bättre förutsättningar att förstå samtliga elevers situation. För att få en tydlig bild av hur den sociala bakgrunden samspelar med elevers framtidsvisioner, utifrån socioekonomiska förutsättningar avser vi genomföra vår studie i två skilda bostadsområden, där en tydlig segregering råder.

Syftet med studien är att undersöka hur elever från två skilda sociala bakgrunder tänker i avseende framtidsvisioner angående framtida karriär. Syftet är även att studera vilka personer i elevens närhet som har betydelse i processen.

Frågeställning

- Vilka skillnader finns mellan elever från två olika områden och deras karriärplaner
- Vilka personer är viktigast i elevers olika karriärval, skolpersonal, familj eller andra??

Disposition

I nästkommande kapitel metod, sker en redogörelse över det metodval som använts i aktuell studie. Under detta rubrikavsnitt ger vi även en redogörelse på vilket sätt urvalet skett, samt en kortare beskrivning av undersökningsgrupperna. Vidare går att utläsa hur insamling av empiri samt bearbetning av denna gått till och vi redogör även en för de etiska ställningstaganden vi tagit hänsyn till i studien. Därefter följer det kapitel som behandlar tidigare forskning, där vi presenterar den forskning vi använt oss av och som i sin tur följs av teoretiska utgångspunkter. Under denna rubrik ger vi läsaren en inblick i Pierre Bourdieus teori, hädanefter benämnd som Bourdieu. Där förklarar vi begrepp

som kapital, fält och habitus. Vidare ges en inblick i Ziehes teori, hädanefter benämnd som Ziehe. Där inriktar vi oss främst på hans begrepp kulturell friställning.

I resultatkapitlet presenterar vi den empiri som framkommit av undersökningen. Resultatet presenteras både i löpande text samt som diagram. Resultatkapitlet följs av ett kapitel som behandlar analys där vi kopplar vår empiri med både tidigare forskning samt de teoretiska utgångspunkterna. Avslutningsvis följer en diskussion.

Metod

Metodval och metoddiskussion

Vi har valt att använda oss av enkäter i insamlingen av det empiriska materialet, det vill säga en kvantitativ metod. Syftet med studien har varit att undersöka vilka skillnader i karriärplaner det finns mellan elever med olika social bakgrund.

I förhållande till syfte och frågeställningar anser vi att den kvantitativa metoden lämpad, då undersökningen ämnar redovisa resultatet i form av frekvenser och procentenheter, då författarna vill kunna säga att så många individer har svarat på ett visst sätt (Trost 2012). För att författarna ska kunna genomföra statistiska jämförelser bör även urvalet innefatta minst trettio individer ur varje undersökningsgrupp (Larsen 2007).

Som tidigare nämnts har datainsamlingen skett via enkäter. Enkäterna delades ut och fylldes i under tiden vi var på plats. Larsen (2007) menar att detta tillvägagångssätt ofta ger en hög svarsprocent och minimerar risken för bortfall. I vårt fall valde endast en elev att inte delta. Däremot fick vi ett begränsat internt bortfall, dock inget som vi anser vara av den omfattning att det påverkat resultatet. Frågorna har utformats efter undersökningens syfte och frågeställning och av totalt 21 frågor är 18 frågor av slutna karaktär. De slutna svarsalternativen valdes med hänsyn till studiens omfattning och har underlättat vår bearbetning av materialet då det varit lättare att jämföra svaren från olika respondenter. En annan anledning till de slutna svarsalternativen var att underlätta för eleverna, då det var mindre tidskrävande samt krävde mindre motivation från respondenten (Larsen 2007).

Vidare har vi i utformning av enkäten varit noggranna med att formulera precisa frågor och svarsalternativ för att undvika missförstånd. I användandet av språk och formulering har hänsyn tagits till deltagarnas ålder och frågorna har varit lättlästa och enkla att förstå. Nämnas bör även att en pilotundersökning genomfördes med ett tiotal personer i samma ålder som undersökningsgruppen.

Urval av undersökningsgrupper

Studien undersöker framtidsvisioner hos unga från två olika stadsdelar. Föreliggande studie har genomförts i två olika stadsdelar som skiljer sig åt socioekonomiskt där en skola från respektive stadsdel valts ut som undersökningsgrupp. Undersökningsgruppen består av samtliga elever i årskurs nio av de två berörda skolorna. Det sammantagna antalet deltagare uppgår till 112 elever. Av dessa 112 elever kommer 71 av från Västra Innerstaden och övriga 41 från Rosengård.

Med detta som underlag, har vi i studien redovisat fakta och variabler från de olika stadsdelarna vi anser vara av betydelse för vår frågeställning.

Datainsamling

Studien menar vi har hög validitet, då de olika variablerna är högst relevanta för undersökningens syfte och frågeställningar då de belyser ämnesvalet ur flera perspektiv. Enkäten innehåller till största del områden som belyser betydelsefulla personer i olika valsituationer, värderingsfrågor angående studier på olika nivåer samt elevers förebilder (se bilaga 1) På samma sätt har vi försökt att täcka in och ställt tillräckligt många frågor för att kunna undersöka de olika variabler vi haft för avsikt att studera.

Reliabiliteten anser vi också vara hög då vi i utformandet av enkätens svarsalternativ haft ambitionen att vara så precisa och exakta som möjligt. Ett exempel på detta är frågorna kring olika personers betydelse i valsituationer för elever där vi valt att skriva ut sex svarsalternativ och behålla ett öppet alternativ. Eftersom vi använt oss av datasystemet IBM SPSS Statistics, version 20, har det varit av stor vikt att få så precis information som möjligt. Detta för att undvika att empirin bearbetas på ett felaktigt sätt och därmed skulle oss ett felaktigt resultat (Larsen 2007).

Sammanställningen har skett på det sätt Larsen (2007) beskriver som följande. Varje variabel och värde har kodats genom att ge varje enhet ett siffervärde. Enheterna har sedan förts in i programmet, med hjälp av koderna har analysen skett. Varje frågeformulär har tagits för sig och varje respondent har tilldelats den kod som gick att utläsas av programmet.

I första skedet har vi sedan tittat på fördelningen av variabler, vilket givit oss en översikt över värdena, en s.k. univariat analys. Siffrorna har gjorts om till procent och avrundats till hela procentenheter, vilket underlättat jämförelsen (Larsen 2007). Den största delen av resultatet presenteras som en univariat analys, av den anledningen att inga större skillnader påträffades mellan undersökningsgrupperna. I de fall vi såg avsevärda skillnader, gjordes en bivariat analys som undersökt samband mellan olika variabler och i vissa fall även en trivariat analys där sambandet mellan tre variabler undersökts. (Larsen 2007).

Till vår hjälp i analysen har vi använt oss av två teoretiska utgångspunkter med syfte att besvara vår frågeställning. Tidigare forskning samt information om respektive bostadsområde har också varit användbara.

Etiska ställningstagande

I vår studie har hänsyn tagits till de forskningsetiska principerna i humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning. De fyra huvudkraven, som snart ska beskrivas, syftar till att ge deltagarna som medverkat i studien ett individskydd, som utlovar ett skydd mot insyn i den enskilde individens livsförhållande (Vetenskapsrådet 2002). Nedan följer en beskrivning över tillvägagångssättet:

Informationskravet: Uppgifter om oss själv lämnades ut, varifrån vi kom samt vad studien syftade till. Eleverna informerades även om att deltagandet var frivilligt, samt om undersökningens utformning. Denna information erhöll eleverna både muntligt samt i det missivbrev som bifogades med svarsformuläret. Vidare lämnades information att resultatet av studien vid önskemål finns att ta del av runt årsskiftet och att studien enbart är avsett att användas för forskning.

Samtyckeskravet: Innan undersökningen ägde rum, mailades frågorna över till de två inblandade rektorerna. Efter rektorernas godkännande, genomfördes undersökningen utan föräldrars tillåtelse trots att det fanns elever som vid tillfället var under femton år. Detta beslut grundade vi på att frågorna ej var av känslig etisk karaktär.

I vissa fall, då undersökningen inte innefattar frågor av privat eller etiskt känslig natur, kan samtycke inhämtas via företrädare för uppgiftslämnare och undersökningsdeltagare (t.ex. skolledning, lärare, arbetsgivare, fackförening eller motsvarande) och eventuellt berörd tredje part. En förutsättning är då också

att undersökningen i förekommande fall sker inom ramen för ordinarie arbetsuppgifter och på vanlig arbetstid (Vetenskapsrådet 2002, s. 9).

Konfidentialitetskravet: Deltagarna informerades om att undersökningen var anonym, samt att ingen mer än författarna skulle komma att ta del av enkäterna. Vidare informerades om att allt kodus och på inget sätt kan knytas till deltagaren, mer än av författarna själva.

Nyttjandekravet: Deltagarna informerades om att uppgifterna de lämnat ut, ej kommer användas till något annat än just denna studie.

Undersökningsgrupper

I föreliggande kapitel görs en kort redogörelse över de två bostadsområden samt de två grundskolorna som ingår i vår undersökning. Samtlig information är hämtad från offentliga myndigheter och syftar till att ge läsaren en kunskapsbakgrund samt en inblick över stadsdelarna. Den information som presenteras för läsaren i de tre kommande sidorna, har valts ut då vi anser den vara av vikt för undersökningen och dess frågeställning.

Västra Innerstaden

Precis som man förstår av namnet, befinner man sig nära stadskärnan och här är 11 % av Malmös invånare bosatta, vilket motsvarar 33000 individer.

Stadsdelsförvaltningen Västra Innerstaden (2008) beskriver hur satsningar görs för att väcka intresset för kultur hos barn och ungdomar. Musik, bild och teater ser man i stadsdelen som en naturlig del av vardagen och både på skolorna och på fritidsverksamheter arbetar pedagoger och skolpersonal mot att förstärka detta intresse hos barnen och ungdomarna. Tittar man på utbildningsnivån år 2008 hos befolkningen mellan 20-64 år i stadsdelen, ligger denna över snittet i jämförelse med Malmö i övrigt. 55 % av befolkningen har eftergymnasial utbildning, 35 % innehar gymnasial utbildning och slutligen förgymnasial utbildning på 8 %. Utbildningsnivån är alltså högre än Malmö i övrigt där snittet för eftergymnasial utbildning är 39 % (Avdelningen för strategisk utveckling 2007). År 2008 och inom åldersgruppen 18-64 år hade Västra Innerstaden antal sysselsatta inom stadsdelen motsvarande 75 % . Uppgift på

arbetslösheten inom statsdelen samma år ligger på 2 % i åldersgruppen 18-64 år och medelinkomsten landar på 254 557 svenska kronor. Nämnas bör att den genomsnittliga disponibla inkomsten i Malmö är 212 400 svenska kronor (Avdelningen för strategisk utveckling 2007).

Västra Innerstaden har blivit en attraktiv plats att bo på och inflyttningen till stadsdelen tenderar att öka. De flesta husen är byggda under 1940 och 1950-talen och fördelningen mellan mindre och större bostäder är relativt jämn (Västra Innerstadens stadsförvaltning 2008). I stadsdelen finns främst flerfamiljshus, där två och tre rummare är det mest vanligt förekommande. Nämnas bör även att 41 % av bostäderna är bostadsrätter, 55 % hyresrätter och 4 % är bostäder med äganderätt.

I Västra Innerstaden är 12 % av utländsk härkomst, av dessa är 3 % födda i Sverige. Den största gruppen av utländsk härkomst är Danmark, följt av Polen och Tyskland (Avdelningen för strategisk utveckling 2008).

Slottsstadens skola

På Slottsstadens skola årskurs 6-9 går 511 elever från stadsdelen Västra Innerstaden, varav 122 är elever i nionde klass. Skolan är en av fem grundskolor i stadsdelen (Stadsdelsförvaltningen Västra Innerstaden, 2012). Med hänsyn till studien bör tilläggas att elevers meritvärde inom denna stadsdel uppgår till 206, en siffra som ska jämföras med 197,8 för Malmös kommunala skolor i övrigt (Skolverket 2011).

Rosengård

I denna mångkulturella stadsdel med sina tio delområden är år 2011, 23 625 bosatta här. I stadsdelen talas ett femtiotal språk och människorna härstammar från 111 länder (Stadsdelsförvaltningen Rosengård 2012). De tre största grupperna kommer från Irak, forna Jugoslavien och Bosnien-Hercegovina där huvuddelen är födda i utlandet (Avdelningen för strategisk utveckling 2008).

Området beskrivs som ett ungt område, då 33 % av befolkningen är under 20 år och endast 6,5 % över 70 år. 69 % av bostäderna är hyresrätter, där den vanligaste storleken är tre rum och kök. Vidare nämns att stadsdelen under perioden 2004-2011 hade en inflyttning till stadsdelen på 22 000 människor, en period då 22 500 personer flyttade ut.

Rörligheten i stadsdelen är med andra ord stor och byts teoretiskt sett ut vart femte år (Stadsdelsförvaltningen Rosengård 2012).

Avseende åldrarna 20-64 år, har 31 % förgymnasial utbildning, 40 % gymnasial utbildning och slutligen 18 % med eftergymnasial utbildning. Jämförande siffror finns i föregående kapitel, men nämnas kan att antalet med förgymnasial utbildning är hög och den eftergymnasiala relativt låg. Antalet sysselsatta inom stadsdelen är 39 % och 27 % uppges ha försörjningsstöd, samt 6 % anges vara registrerade som arbetslösa. Sammanfattningsvis kan sägas att det på Rosengård är färre sysselsatta än i övriga Malmö där 63 % är förvärvsarbetande. Likaså erhåller betydligt fler försörjningsstöd, där siffran inom Malmö stad uppgår till 7 % (Avdelningen för strategisk utveckling 2007).

Medelinkomsten på Rosengård uppgår till 180 061 svenska kronor, där inkomsten per invånare landar på 74 624 svenska kronor, vilket kan förklaras med att det inom området främst bor familjer med barn under sju år (Avdelningen för strategisk utveckling 2008).

VärnerRydén skolan

På skolan går idag sammanlagt 446 elever, varav 63 av dessa går i nionde klass (Skolverket, 2011).

Skolan är belägen i stadsdelen Rosengård och är en av fyra grundskolor i stadsdelen. Skolan är indelad i två skolor, bestående av en F-5 skola samt en 6-9 skola. På skolan har de flesta elever ett annat modersmål än svenska och stora satsningar görs på modersmålsundervisning, med syfte att öka kunskapsnivån bland eleverna. Att öka studieresultatet är även skolans målsättning (Stadsdelsförvaltningen Rosengård, 2012).

På Rosengård är elevers genomsnittliga meritvärde i de kommunala skolorna efter årskurs 9, 147. Som även nämnts i föregående kapitel är det genomsnittliga meritvärdet för Malmös kommunala skolor 197,8 (Skolverket 2011).

Tidigare forskning

Segregation och fortsatta gymnasiala studier

Arnman och Jönssons bok *segregation och den svenska skolan* (1983) är en longitudinell studie som ämnar visa hur organisatorisk och pedagogisk uppdelning inom den svenska skolan ger grund till skilda utbildningsvägar för elever från olika sociala skikt. Studiens urval består av grundskoleklasser från olika bostadsområden i Stockholm, Malmö, Linköping och Borås. Det empiriska materialet är grundat på data insamlad från de aktuella skolorna, med tillägg av individinformation från och med årskurs tre. Individinformationen är insamlad utifrån skolans anteckningar och genom intervjuer med klasslärare och elevvårdspersonal (Arnman 1983).

Undersökningens viktigaste resultat tyder på att elever från olika sociala bakgrunder presterar olika bra betyg i den svenska grundskolan, med tydliga tendenser att elever från ett högre socialt skikt går ur grundskolan med högre betyg än elever från lägre socialt skikt. Undersökningen visar även att elever från olika sociala skikt tenderar att göra ett olika gymnasieval, där 59 % av eleverna från ett högre socialt skikt valde att läsa 3-4 årigt gymnasieprogram och endast 27 % av eleverna från lägre socialt skikt valde ett 3-4 årigt gymnasieprogram. Skillnader är också tydliga i hur elever väljer att inte studera på gymnasiet direkt efter grundskolan, där 8 % från ett högre socialt skikt valde att inte studera direkt. Motsvarande valde elever från ett lägre socialt skikt 22 % att inte studera direkt (Arnman 1983).

Segregation i kultur och fritidsaktiviteter

Undersökningen *skola-fritid-framtid* (1993) är en fördjupning av boken *segregation och den svenska skolan* (1983), som vi tidigare behandlat.

Jönsson (1993) använder sig av Bourdieus kultur- och utbildningssociologiska perspektiv samt Ziehes perspektiv om samhällsförändringar under senkapitalismen som teoretiska utgångspunkter för undersökningen.

Undersökningens viktigaste frågeställning är om kultur- och fritidsaktiviteter förstärker den socialt homogena skolgången och hur ungdomars olika fritidsaktiviteter ser ut i förhållande till deras sociala bakgrund (Jönsson 1993).

Undersökningens urval är indelat i tre undersökningsgrupper, villastaden, mellanstaden och bruksorten, där urvalet för villastaden är individer som har bakgrund i hem med högt utbildade föräldrar med god ekonomi och arbeten inom högre tjänstemanna- och akademikeryrken. Bostadsformerna i orten är i huvudsak villor och bostadsrätter, med ett litet antal hyresrätter. Befolkningen i mellanstaden är sysselsatta främst inom lägre tjänstemanna- och arbetarklassarbeten. Befolkningen är i jämförelse med hela landet lågutbildad, även här dominerar bostadsformen av privatägda småhus och bostadsrätter. I bruksorten är över hälften sysselsatta i tillverkningsindustrin och i bruksorten finns få arbetstillfällen för högt utbildade. Den vanligaste bostadsformen är enfamiljshus (Jönsson 1993).

Studien visar att individer som växt upp i olika sociala bakgrunder ägnar sig åt olika fritidsaktiviteter och att de olika fritidsaktiviteterna värderas på olika sätt av samhället, där aktiviteter som är typiska för individer från villastaden värderas som mer värdefulla och användbara meriter i framtiden. Medan fritidsaktiviteter som är typiska för mellanstaden och främst bruksorten besitter lägre meritvärde och användbarheten av erfarenheterna anses låg. Jönsson (1993) ger undersökningens fynd förklaringen att det är individer från högre sociala skikt som utser och bestämmer vad som är önskvärt och fördelaktigt.

Vissa kulturmönster framstår som föredömliga och mer eftersträvansvärda än andra, som bättre, godare, riktigare, förnämre eller i någon annan mening mer upphöjda. Kriterierna för och innehållet i det mer upphöjda kulturmönstret definieras av de dominerande sociala skikten i samhället. De tenderar, medvetet eller omedvetet, att upphöja det egna kulturmönstret till ett föredöme via institutioner som skola, fritid och kultur (Jönsson 1993, s. 167).

Strukturell segregation

Bunar skriver i artikelsamlingen *Skola mitt i förorten* (2001) att en bidragande faktor till samhällets reproduktion av maktordning är skolan. Detta därför att den svenska skolan är uppbyggd enligt *närhetsprincipen*. Det betyder att eleverna i olika bostadsområden i huvudsak går i den skola som ligger närmast hemmet och på så vis är skolan en reflektion av förhållanden i skolans närområden. Skolor reproducerar även maktordningen på så vis att de tillskrivs olika status, där skolor i medelklassområden med etniska svenskar anses vara mer stabila. På så vis tillskrivs skolor i områden med hög arbetslöshet och hög andel individer med en annan etnisk bakgrund som mindre stabila och med lägre status.

Syftet med artikeln *Ekonomi, retorik och praktik* (Bunar 2001 s. 88-150) är att synliggöra relationerna mellan skolan och närområdet de ligger i samt att analysera skillnader och likheter i segregations- och integrationsprocesser. Det empiriska materialet kommer huvudsakligen från intervjuer men även från lokala styrdokument. Studien behandlar fyra olika bostadsområden med ett högt antal individer som invandrat till Sverige, i tre av bostadsområdena har mer än 90 % av eleverna i de lokala skolorna inte svenska som modersmål.

Resultatet i studien visar att det är främst två strukturella faktorer som påverkar bostadsområdena negativt, de *socioekonomiska* villkoren och negativa *representationer*. De socioekonomiska villkoren i form av hög arbetslöshet och högt antal socialbidragstagare gör att individer i bostadsområdena är segregerade från arbetsmarknaden och på så vis är möjligheten till självförsörjning låg. Detta leder till en urvattning av familjernas ekonomi samt en urvattning av det sociala livet. Konsekvenser för ungdomar till följd av detta är svårigheter att erbjuda positiva förebilder samt att ställas i en beroendeställning till institutionella nätverk, då i princip alla sociala aktiviteter och föreningar helt eller delvis finansieras av stadsdels- eller kommunala förvaltningar (Bunar 2001).

Den andra faktorn, negativa representationer gör att de aktuella bostadsområdena anses som annorlunda och stigmatiserade, detta påverkar institutioner som såväl skolan. Representationerna utgår från variabler som andel elever med invandrarbakgrund, medelbetyg och andel elever med fullständiga betyg. Variablerna i fråga ger endast en fragmenterad bild av en komplex och social helhet, vilket leder till att åtgärdsprogram och insatser formas efter den fragmenterade bilden och inte helheten (Bunar 2001).

Det framgår även att samtliga skolor och institutioner i studien har tagit fram förändringsstrategier för att motverka den negativa representationen av bostadsområdet, dock är förändringsarbetet i alla utom ett område splittrat internt.

Att få bort ett stigma från ett ”invandrartätt” område låter sig dock aldrig fullt ut göras så länge de grundläggande socioekonomiska villkoren i området är oförändrade. Inte minst därför att det är villkoren som till syvende och sist ger upphov till de stigmatiserande representationerna (Bunar, 2001s. 148).

Reflektioner

Den tidigare forskningen som presenterat ovan anser vi vara relevant för vårt undersökningsområde, då forskningen har behandlat bostadssegregation och bostadsområden med individer ur olika sociala bakgrunder ur olika perspektiv. Vi anser att vi har ramat in undersökningsområdet i form av tidigare forskning som belyser elevers vidaregång till gymnasiala studier och frekvensen av de som väljer att inte läsa vidare på gymnasiet direkt efter avslutad grundskola i förhållande till socialbakgrund. Detta är viktigt, då vår undersökning kommer ta avstamp i grundskolans sista år och kommer innefatta frågor kring framtida studier och karriär.

Vidare beskriver den tidigare forskningen elever ur olika sociala skikt och vilken form av kultur och fritidsaktiviteter de deltar i, samt hur de aktiviteterna värderas av samhället. Detta är en viktig del att belysa då kultur- och fritidsaktiviteter är en stor del av elevers vardag utanför skolan och som bestäms till stor del av vilket bostadsområde eleverna kommer från och vilka lokala möjligheter som finns för att delta i aktiviteter som värderas på ett positivt sätt av samhället.

Slutligen redogörs för hur sociala strukturer påverkar skolor i bostadsområden med hög andel invånare med annan etnisk bakgrund och vilka faktorer som påverkar synen av dessa bostadsområden och institutioner. Vi anser detta vara relevant då vår undersökning kommer innefatta bostadsområde där flertalet av invånarna har en annan etnisk bakgrund och där modersmålet många gånger är annat än svenska.

Kunskapsgapet vår undersökning riktar sig mot är de visioner kring studier och karriär som elever från olika sociala bakgrunder besitter under deras sista år av grundskolan. Vi anser att detta är en viktig del i forskningen kring socialbakgrund och framtida studier.

Teoretiska utgångspunkter

Bourdieu var en fransk kultur och utbildningssociolog, född och uppvuxen på den franska landsbygden. Från livet på landet, lyckades han med tiden ta sig till Paris elitskolor, där han genomgick utbildning på högsta nivå, med inriktning mot samhälle. Bourdieu var verksam både som lärare, författare och fram till sin död 2002, var han forskningsledare vid *Ecole des Hautes Etudes en Science Sociales i Paris*, vilket kan översättas med Läroverket för höga studier i samhällsvetenskap Broady (1998).

I Bourdieus utgångspunkt läggs vikt på individens egna upplevelser och erfarenheter och teorin tar fasta på hur individen formas från tidig barndom, ger sitt perspektiv på varför och hur individer handlar och agerar som de gör. I föreliggande studie avser vi använda några av Bourdieus kulturteoretiska begrepp. Nyckelbegrepp som kapital, habitus och fält kommer att förklaras mer ingående i kommande kapitel, då vi tror dessa begrepp kan ge oss stöd till vår frågeställning och kommande analys.

På samma sätt ser vi Ziehes kulturanalys som värdefull. Ziehe är tysk socialpsykolog och forskare och verksam vid universitetet i Hannover Frimodt (1986). Han undersöker på vilket sätt den kulturella moderniseringsprocessen påverkar individen, samt hur stor betydelse den har när det handlar om individens sätt att handskas med sina levnadsvillkor.

De teoretiska utgångspunkterna används för att analysera hur ungdomar formas utav samhället och familjen, samt på vilket sätt de baserar sina val i livet. Vi valde dessa teorier, då de står kontrast mot varandra och belyser två sidor av ett mynt. Bourdieus teori anser vi vara mer konservativ och betonar arvet av familjens värde och kapital. Ziehes teori lägger däremot vikt på en samhällsförändring som ger ungdomar möjlighet att utforma sitt jag utefter sina egna villkor. Vi menar att analysen av resultatet, genom användning av de två olika perspektiven på så vis blir mer dynamisk och mångfacetterad

Det bör namnas att varken Bourdieu eller Ziehe specifikt behandlar miljöer som innebär en kulturell omställning för individer i en viss population. Dock ser vi det som en naturlig reaktion på en sådan situation, att individer blir mer eller mindre friställda från tidigare kulturer. Vi kopplar samman detta med undersökningsgruppen i Rosengård

och inser att det möjligen gör att det finns större grunde för en kulturell friställning i denna grupp.

Pierre Bourdieus teoretiska ansats

Kapital

Värden, tillgångar och resurser skulle enligt Bourdieu översättas med termen kapital, vilket kan vara av både ekonomisk och symbolisk art (Broady 1991). I föreliggande kapitel ger vi dock framför allt en förklaring åt Bourdieus begrepp symboliskt och kulturellt kapital. Nämnas bör att det i Bourdieus ramverk ingår ett antal former av symboliskt kapital, ett generellt begrepp, med olika användningsområden (Broady 1998). Vi ser dock det kulturella kapitalet som bäst lämpat för att besvara vår frågeställning, samt för utarbetandet av analys.

”Symboliskt kapital är det som av sociala grupper igenkännes som värdefullt och tillerkännes värde” (Broady 1991 s. 169). Något förenklat skulle kunna sägas att ett symboliskt kapital först uppstår när detta erkänts av en grupp inom samma fält och har att göra med en grups livsåskådning eller trosföreställning. Huruvida det är ett symboliskt kapital avgörs av tillgångar och egenskaper hos individen, gruppen eller institutionen och dess relation till de som sätter ett värde på dessa tillgångar och egenskaper. Det symboliska kapitalet får liv först när det uppstår en enighet mellan de två och när tillgångarna och egenskaperna värderas lika (Broady 1991).

Det kulturella kapitalet avser inblick i finkulturen samt individens förhållande till denna och är en del av det symboliska kapitalet. Individens användande av litteratur, konst, klassisk musik, hög utbildning, förmåga att uttrycka sig på ett kultiverat sätt är några av de värden och tillgångar som enligt Bourdieu räknas som kulturellt kapital. Vidare beskrivs hur det kulturella kapitalet kan ses som motsatsen till ekonomiska tillgångar där besittandet av ett kultiverat språkbruk, en hög utbildning ses som motpol till ekonomiska tillgångar (Broady 1998).

Det ekonomiska kapitalet och det kulturella kapitalet benämner Bourdieu (1999) som två differentieringsprinciper. Hans beskrivning av begreppet lyder att ju närmre individer befinner sig i dessa dimensioner, ju mer har de gemensamt och på samma sätt har de mindre gemensamt ju längre bort från varandra dessa befinner sig.

Bourdieu menar även att de barn och ungdomar som växer upp med ett rikt kulturellt kapital, har större chans än andra barn och ungdomar att gå en ljus framtid till mötes. Broady (1991) beskriver hur barn med ett rikt kulturellt kapital, har föräldrar som är välbekanta och upplysta om de möjligheter som samhället har att erbjuda. På så sätt har dessa elever en större möjlighet att samla information och upplysningar genom vänner, familj och släkt, vilket i sin tur leder till bättre förutsättningar att investera rätt. Med anledning av detta menar Bourdieu (1999) att framgång i skolan och i det sociala livet i övrigt, i högsta grad kan kopplas till elevers sociala bakgrund.

Bourdieu (1996) nämner det totala kapitalet, med vilket han avser det ekonomiska samt det kulturella kapitalet, där han menar att de olika kapitalformerna överförs i ett så kallat preferenssystem, vilket får individen att föredra teater och konst eller pengar och materiella ting. Preferenssystemet menar Bourdieu (1996) på samma sätt bidrar till att elever gör utbildningsval som motsvarar det som är bekant och värderas högt. Detta i sin tur leder till att en viss ordning följs, en ordning som ständigt reproduceras, då familjen omedvetet besitter en drift, där man omedvetet strävar efter att bibehålla familjens kapital. ”Kapitalet söker sig till kapitalet och den sociala strukturen tenderar att vidmakthållas”(Pierre Bourdieu, 1999 s. 31).

Habitus

Habitus tar form i tidig barndom för att sedan formas i familjen, skolan och sådant som individen påverkas av under sin uppväxt (Broady 1991). Det kulturella kapitalet, menar Bourdieu även formar individens habitus (Carlsson 1998). ”*Med habitus avser Bourdieu system av dispositioner som tillåter människor handla, tänka och orientera sig i den sociala världen* ”, (Broady 1991 s. 225). Dispositioner beskriver Bourdieu som de erfarenheter och upplevelser individen tagit del av under sitt liv. Dessa menar han, lagras i kroppen, samtidigt som det formar individen och leder till att varje individ samlar på sig sin egen värdegrund, där individens tankar och sätt att handla visar sig i konkreta handlingar (Broady 1991). På så sätt är habitus en produkt av en individs samlade erfarenheter och upplevelser. Lika många individer som det finns, lika många habitus finns det, då ingen av oss bär på samma livshistoria (Broady 1991).

Bourdieu (1996) menar att individens habitus är det som avgör vilken väg han eller hon väljer att gå och att det är habitus som styr dessa mot en viss inriktning avseende studier.

I *Careership: a sociological theory of career decision making*, Hodkinson & Sparkes (1997) beskrivs hur denna värdegrund påverkas av såväl social klass, kön och etnicitet. Vad som också beskrivs är hur en individs tro, idéer och preferenser är högst individuella, men att de i hög grad påverkas av det sociala nätverk och de kulturella traditionerna som individen befinner sig bland. Bourdieu menar att habitus är nära sammankopplat till de olika formerna av kapital och att dessa kapitalformers fördelning är av stor betydelse för individen och dennes habitus. Som exempel nämns

En född intellektuell är uppvuxen i en familj där det kulturella kapitalet väger mycket tyngre än det ekonomiska kapitalet, medan industriledarens barn ärver kapital med den omvända fördelningen” (Broady 1991 s. 227).

Fält

”Ett system av relationer mellan positioner besatta av specialiserade agenter och institutioner som strider om något för dem gemensamt” (Broady, 1991, s. 266). För att lättare förstå innebörden av begreppet kan sägas att ett fält kännetecknas genom att det inom fältet finns människor med en särskild ordning eller annorlunda uttryckt, en hierarki, där specialister, samt olika slag av institutioner verkar (Carlsson 1988). Gemensamt för individerna som befinner sig inom fältet är att dessa har gemensamma intressen och värdesätter dessa på samma sätt.

Som nämnts i föregående kapitel finns det symboliska kapitalet, minnen, upplevelser och erfarenheter lagrade i våra kroppar. På så sätt tänker kroppen, menar Bourdieu, vilket bidrar till att vi kan känna oss hemma eller inte. Det som krävs för att känna sig hemma menar Bourdieu, är att bli erkänd av andra individer inom fältet. Detta leder till att som ny inom ett visst fält, måste individen prestera vissa insatser, samt vara form och anpassningsbar, för att kunna ansluta till fältet och betraktas som erkänd (Carlsson 1988).

I *Masskommunikation och kultur* (Carlsson 1988) ges exempel på hur den enskilde individen tar sig in på, i detta fall, det litterära fältet. Av den enskilde individen krävs kompetens som läsning och kännedom om litteraturvetenskap och nykomlingen måste på så sätt visa de andra deltagarna att denne värdesätter och innehar samma grundläggande tankar som övriga inom fältet. Sammanfattningsvis kan sägas att varje enskilt fält, kräver sitt egna specifika symboliska kapital. Den individ som ej har

investerat tillräckligt och på så vis ej besitter det symboliska kapital som krävs inom fältet, kommer att nekats tillträde inom fältet (Carlsson1988).

Thomas Ziehes teoretiska ansats

Kulturell friställning

Ziehe menar att det pågår en kulturell friställning som följd av senkapitalismens verkan på samhället. Med begreppet kultur menar Ziehe kultur i ett modernt sammanhang som innefattar sambanden mellan samhällets materiella symboler, identitetsmönster, produkter och tolkningar om människans sammanhang (Fornäs 1994).

Kapitalismen har tidigare aldrig varit en del av kulturen, utan har endast varit en ekonomisk struktur. Dock har kapitalismen på ett parasitärt sätt tagit del av identitetsmönster, symboler och tolkningar av sammanhang i ett borgligt samhälle under en gemensam parallell utveckling. Under senare tid har kapitalismen gått från den parallella utvecklingen och utbredningen av det borgerliga samhället till att nu utvecklas på sådant sätt att de omfattar mer av det borgerliga samhället och på så vis ödelägger dess grund.

Vad den kapitalistiska strukturen – som innebär systematisk värdeförmering-åstadkommer med den borgerliga kulturen, kan man beteckna som en kulturell friställning (Fornäs, 1994 s. 155)

Enligt Fornäs (1994) pågår det nu en friställningsprocess som kan motsvaras med den process som pågick under kapitalismens intåg, exempel på vad denna friställningsprocess innefattar är förändringar i sexuella traditioner, synen på äktenskap, familjenormer samt de mentala bilder och drömmar människan besitter.

Med den kulturella friställningen följer två utvecklingstendenser, dels att dagens ungdomar är friare att välja andra vägar att utforska än de som tidigare har varit möjligt för individer, att det är möjligt för individer att utforska, omarbota och införliva sin egen identitet. Den andra utvecklingstendensen är att informationen och kunskapen kring samhället har ökat och ungdomar tar del av denna kunskap mer än tidigare, detta gör att pressen på individen att välja rätt och att inte misslyckas ökar. Som ett resultat av de två utvecklingstendenserna är alltså individen fri att välja och utforma sin personlighet på

det vis den finner det lämpligt, men samtidigt är individen mer begränsad i sitt val i form av rädsla att misslyckas (Ziehe 1993).

Ungdomars och vuxnas relationer

Som ett led i den kulturella friställning kommer även en förändring av ungdomars relationer till vuxna, där ungdomarnas ökade kunskap om samhället även gör att de får en ökad kunskap om familjeliv och relationer. De vuxnas relationer kommer fram i ljuset och kan utsättas för kritik, föräldrar möter inte längre en pubertal trotsighet utan en klarsynt individ med argument kring föräldrarnas privata relationer. Kompetens och maktförhållanden är alltså på glid och vuxna får det svårare att hävda att deras överlägsenhet i ålder även skulle vara en överlägsenhet i kunskap och verklighetsuppfattning. Ungdomar bedömer istället de vuxnas kompetens utifrån vad de kan och visar upp nu istället för vad de har gjort och visat upp tidigare (Ziehe 2003).

Kompetens- och maktförhållandet mellan föräldrar och barn i ungdomsåren är ingalunda entydigt till föräldrarnas favör. Tvärtom, i många avseenden kan vi iaktta en latent men inte öppet synlig tillväxt i ungdomars kompetens och makt gentemot de vuxna, ett förhållande som kan gå så långt som till en klar överlägsenhet. (Ziehe 2003, s 40).

Resultat

Samtlig information som behandlas i föreliggande kapitel finns att ta del av i bilaga 2 i form av diagram och frekvenstabeller

Utbildning

Från Västra Innerstaden är det ingen av eleverna som avser arbeta efter nionde klass och majoriteten uppger att de vill studera vidare på gymnasiet efter avslutad grundskola. Undersökningen visar vidare att eleverna från Västra Innerstaden övervägande har för avsikt att välja ett högskoleförberedande program, medan endast en tiondel avser välja ett yrkesinriktat sådant. Av den genomförda studien framkommer även att majoriteten av deltagarna ser gymnasial utbildning som mycket viktig eller ganska viktig.

På Rosengård svarar majoriteten av eleverna att de vill studera vidare på gymnasiet och endast ett fåtal uppger att de vill arbeta efter grundskolan. Av eleverna som deltagit i studien uppger strax över hälften att de avser välja högskoleförberedande program, medan ca en tredjedel avser välja ett yrkesinriktat program. Det framkommer även av studien att flertalet elever har uppfattningen att gymnasial utbildning är viktig.

I stadsdelen Västra Innerstaden uppger mer än hälften av eleverna att de vill studera vidare på högskolan, medan en tredjedel ännu ej bestämt sig. Vidare beskriver så gott som alla elever att de anser högskoleutbildning vara mycket viktig eller ganska viktig (Bilaga). Den inriktning av studier som flest av eleverna från Västra Innerstaden uppger att de ämnar välja, är inom området ekonomi.

Av eleverna i undersökningsgrupp Rosengård avser mer än hälften av eleverna studera vidare på högskola och ca en tiondel svarar att de inte i nuläget avser gå vidare till högre studier. Studien påvisar även att tre fjärdedelar av eleverna anser att högskoleutbildning är viktig. Av undersökningsgruppen framgår att högskolestudier inom områden som samhällsvetenskap och medicin är mest attraktivt.

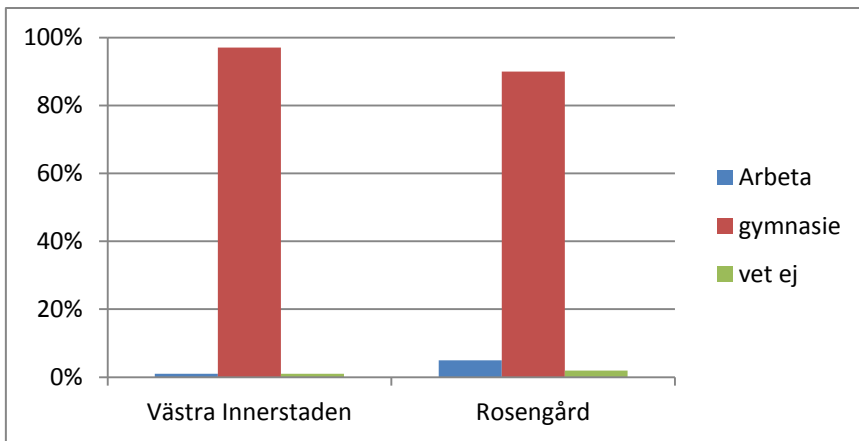

Diagram 1: Tabellen ger en beskrivning på önskad aktivitet efter årskurs nio. Undersökningsgrupp: samtliga

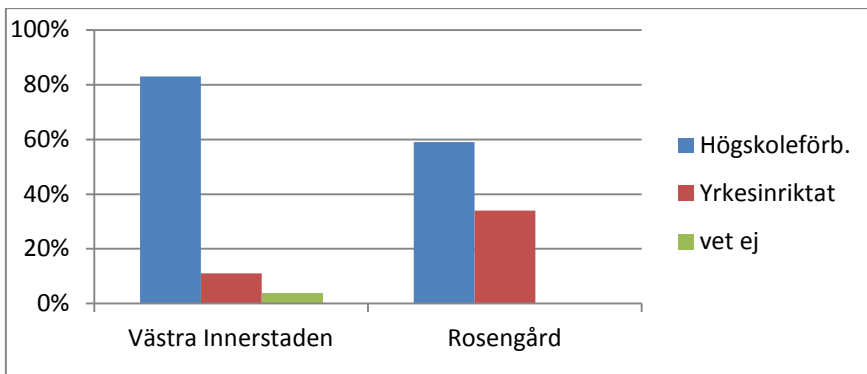

Diagram 2: Visar vilken typ av utbildning eleverna avser välja till gymnasiet. Undersökningsgrupp: samtliga

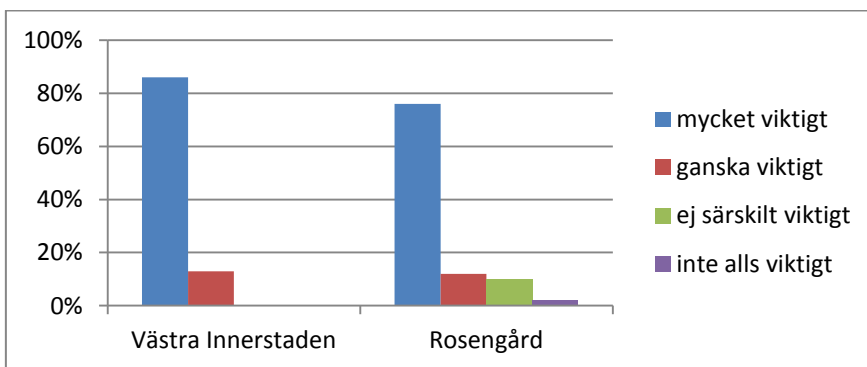

Diagram 3: Anger hur viktigt elever anser gymnasieutbildning är. Undersökningsgrupp: samtliga

Yrkesvisioner

En tredjedel av eleverna i undersökningsgrupp Västra Innerstaden svarar att de vet vad de vill jobba med i framtiden. Av dem vill två femtedelar ha ett arbete som kräver längre än tre års studier på högskola, en femtedel skulle vilja ha ett arbete som kräver max tre års studier på högskola och en fjärdedel vill ha ett yrke som inte kräver gymnasial utbildning. De elever i undersökningsgruppen som svarat att de vill ha ett yrke som inte kräver gymnasialutbildning har flertalet av dem angett att de skulle vilja bli skådespelare, professionell sportutövare eller jobba med kultur.

De tre viktigaste faktorerna i ett yrkesliv är enligt eleverna i Västra innerstaden att göra det man brinner för vilket två femtedelar anser vara viktigast. Att känna glädje i arbetslivet och att ha en hög lön anser knappt en fjärdedel vara viktigast och intressant att nämna är att ingen svarar att hög status är det viktigaste i ett arbetsliv.

I resultatet framgår även att knappt två femtedelar av eleverna i undersökningsgrupp Västra Innerstaden tycker att de har en förebild i deras kommande val av yrke. Strax över hälften anser föräldrar vara förebilder och två femtedelar menar att någon annan än förälder eller släkting är en förebild för dem. Ett fåtal av respondenterna anser att det är viktigt med ett likt eller olik yrke i förhållande till sina nära anhöriga.

Hälften av de tillfrågade i undersökningsgruppen på Rosengård vet vad de vill arbeta med i framtiden där två femtedelar utav dem vill ha ett arbete som kräver mer än tre års högskolestudier. Strax över en tredjedel skulle vilja ha ett arbete som kräver max tre års högskolestudier och fåtalet vill ha ett arbete som inte kräver gymnasial utbildning, till exempel filmstjärna eller professionell sportutövare.

De tre viktigaste faktorerna i ett yrkesliv enligt undersökningsgruppen är att känna glädje vilket en tredjedel av de tillfrågade anser vara viktigast, att göra det man brinner för anser en fjärdedel vara viktigast och ett fåtal svarar att hög lön är viktigast i ett yrkesliv. Ingen av de tillfrågade anser hög status vara viktigast.

Ur resultatet kan även utläsas att strax över en fjärdedel av respondenterna på Rosengård har en förebild i deras framtida val av yrke och en tredjedel utav dessa har sina föräldrar som förebilder. Över hälften har en förebild som är någon annan än förälder eller släkting.

Ett fåtal av eleverna i undersökningsgruppen tyckte att det är viktigt att ha ett liknande eller olik yrke som sina närmsta anhöriga.

Betydelsefulla personer i val av studier

Ur empirin kan utläsas att tre fjärdedelar av respondenterna i Västra Innerstaden tycker att föräldrar är betydelsefulla personer i valet av gymnasieutbildning, medan knappt en fjärdedel av de tillfrågade anser att kompisar är viktiga. Strax över en fjärdedel tycker att studie- och yrkesvägledaren är betydelsefull och övriga personer tycker ett fåtal vara betydelsefulla.

Fortsättningsvis har kompisars betydelse minskat i valet av högskoleutbildning, tillskillnad från lärarens betydelse som har ökat inom samma grupp. Övriga personer ligger liknande nivå som tidigare. Kompisars betydelse ökar en aning när det handlar om studieval i allmänhet.

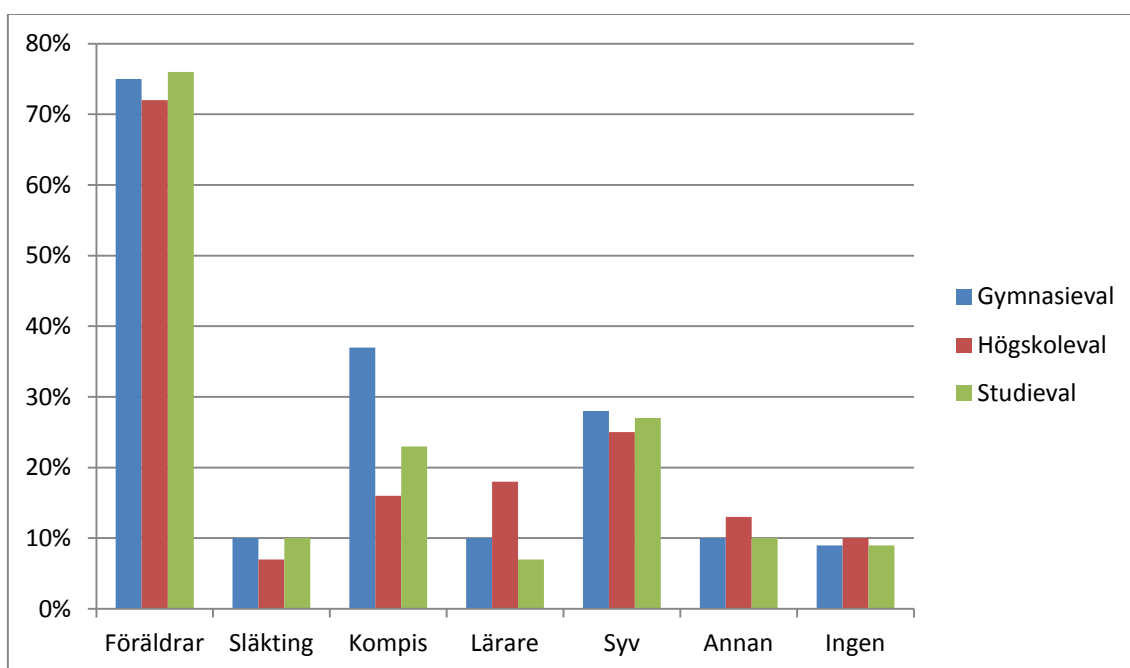

Diagram 4: Visar betydelsefulla personer i studieval. Undersökningsgrupp Västra Innerstaden

Av de tillfrågade i Rosengård kan utläsas att drygt två femtedelar av undersökningsgruppen anser att ingen person är viktig i valet av gymnasieutbildning och en tredjedel tycker att föräldrar är viktiga. En femtedel anser att studie- och yrkesvägledare är viktig, resterande personer anser ett fåtal vara viktiga i valet av gymnasieutbildning. Noteras bör att ett antal respondenter som svarat att annan person är viktig angav sig själv eller jag som exempel på denna person. I valet av

högskoleprogram ligger svarsalternativet *ingen* på samma nivå som innan. I övrigt har förälder, släkting och lärarens betydelse ökat. Däremot har studie- och yrkesvägledarens och kompisars betydelse minskat hos undersökningsgrupp Rosengård. Följande svarar undersökningsgruppen på vilka personer som är viktiga i studieval i allmänhet där det finns en tydlig ökning i föräldrars, släktingars, kompisar och lärarens betydelse i förhållande till de föregående frågorna. Studie- och yrkesvägledarens och ingens betydelse har minskat i betydelse i jämförelse med tidigare frågor.

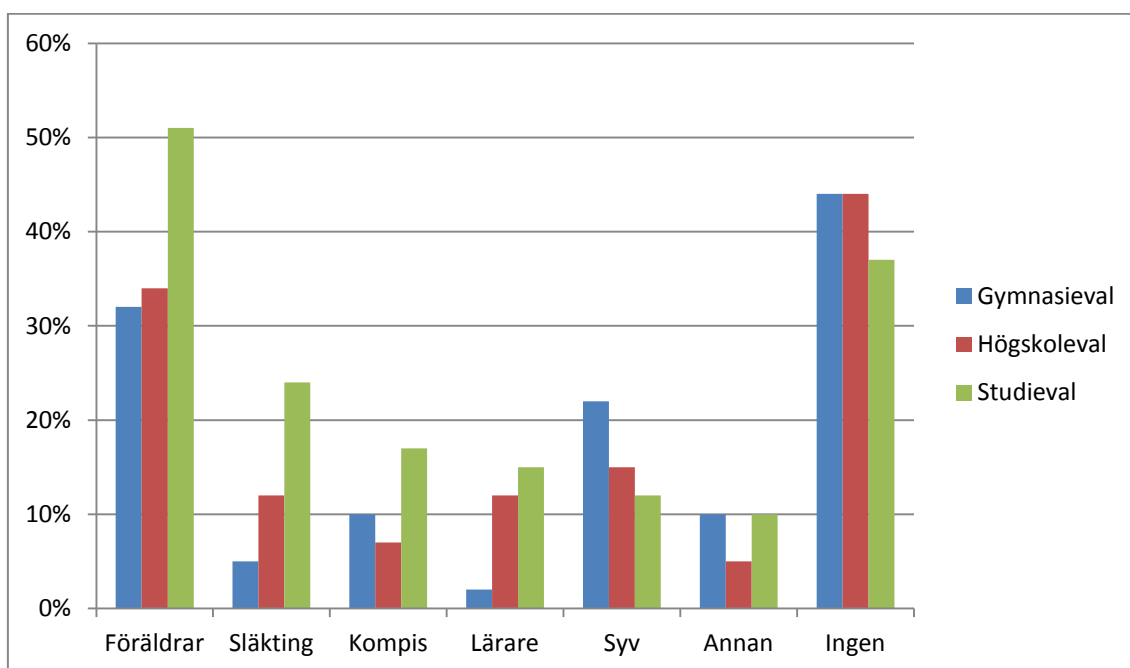

Diagram 5: Viktiga personer i studieval, undersökningsgrupp: Rosengård

Personer elever samtalar med angående studieval

De två vanligaste personer som undersökningsgruppen i Västra Innerstaden pratar med angående vidare studier är förälder vilket fyra femtedelar uppger att de gör. Två femtedelar anger att de pratar med kompisar. Motsvarande svarar undersökningsgruppen i Rosengård att hälften pratar med förälder och två femtedelar säger att de pratat med studie- och yrkesvägledare.

Av de som pratar med förälder angående studieval har en fjärdedel dessa som förebild i val av yrke. Motsvarande för Rosengård är knappt en femtedel.

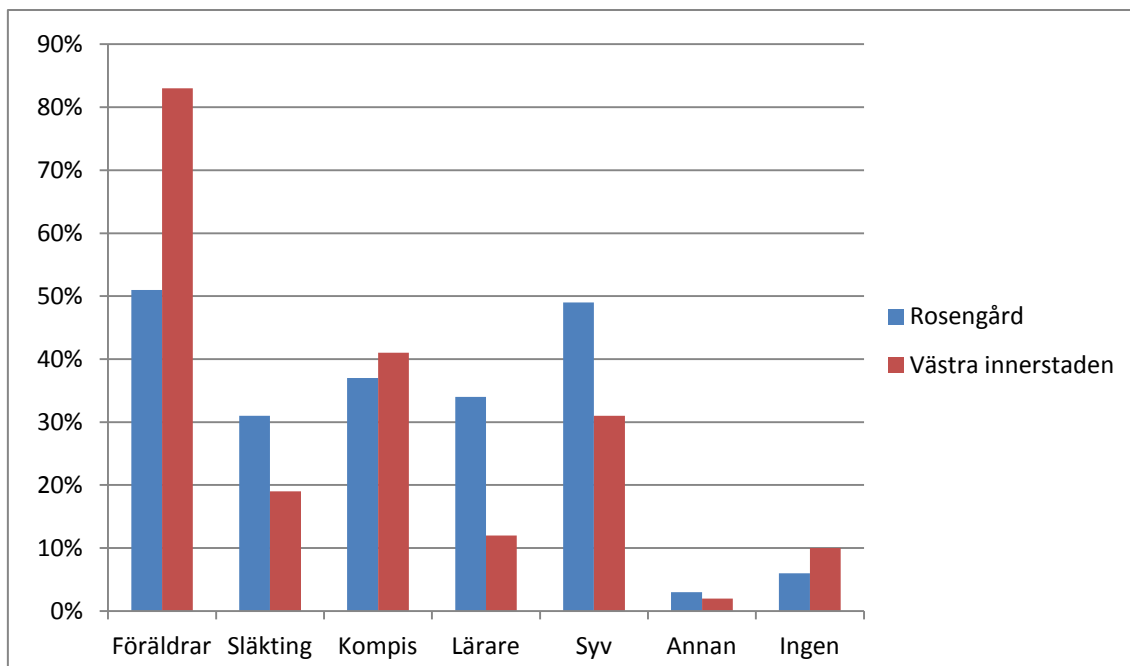

Diagram 6: Personer elever pratat med angående vidare studier: samtliga undersökningsgrupper

Föräldrars engagemang i elevers studieval

I undersökningsgrupp Västra Innerstaden anser tre femtedelar att deras föräldrar har åsikter om deras studieval. Undersökningsgruppen i Rosengård svarar på liknande sätt. Även på frågan om föräldrar är engagerade i elevernas val av studier/yrke svarar undersökningsgrupperna på liknande sätt utan större skillnader, se bilaga

Sammanfattning av resultat

Sammanfattningsvis kan sägas att inga större skillnader påvisas efter önskad aktivitet efter gymnasiet, där båda undersökningsgrupperna avser gå vidare till gymnasiala studier. Dock visar undersökningen att fler elever från undersökningsgrupp Västra Innerstaden tenderar vilja studera på ett högskoleförberedande program, medan yrkesinriktat program är något vanligare i undersökningsgrupp Rosengård.

Vidare framgår att båda undersökningsgrupper anser att högskoleutbildning är viktig och det är inga avsevärda skillnader i antalet elever som vill studera vidare på högskola. Det är dock betydligt fler från undersökningsgrupp Västra Innerstaden som ej bestämt sig för om de avser gå vidare till högskolestudier.

Undersökningsgrupperna skiljer sig åt avseende inriktning vid högskolestudier där undersökningsgrupp Västra Innerstaden tenderar föredra ekonomi, medan undersökningsgrupp Rosengård tenderar att välja område inom samhällsvetenskap och medicin.

Avslutningsvis kan sägas att eleverna från undersökningsgrupp Västra Innerstaden i högre utsträckning ser sina föräldrar som förebilder och ser dessa som betydelsefulla avseende val av studier.

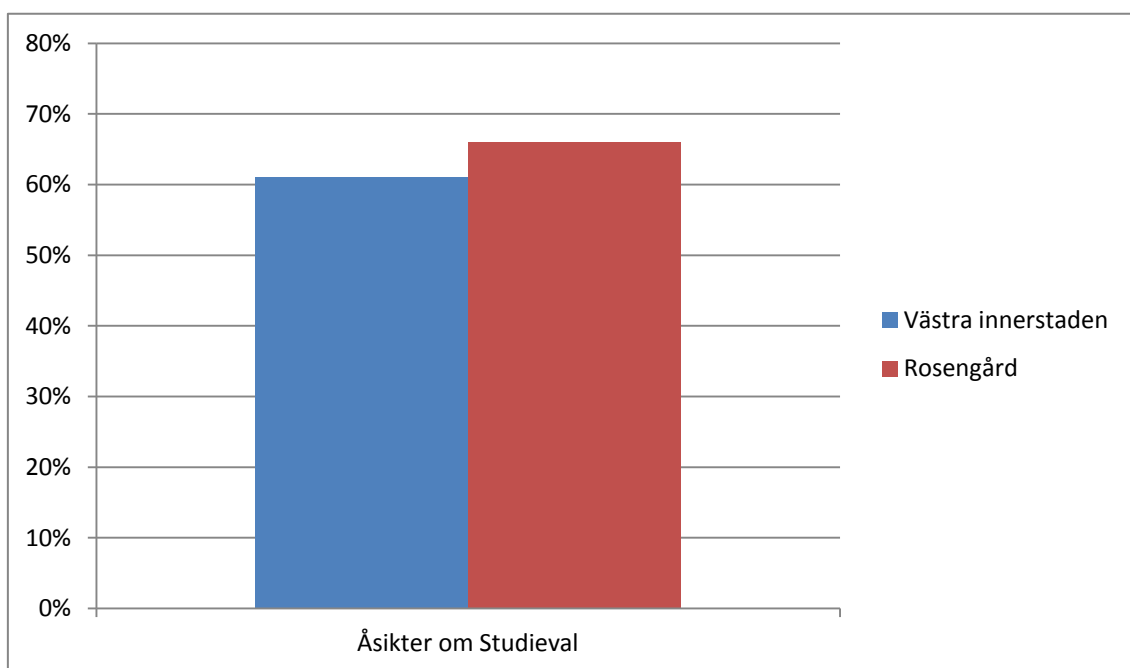

Diagram 7: Elever vars föräldrar har åsikter om deras studie/yrkesval: samtliga undersökningsgrupper

Analys

Utbildning

Empirin visar att det inte finns några större skillnader i hur stor andel elever ur undersökningsgrupperna som avser studera på gymnasiet direkt efter nionde klass. Endast ett mindre antal har svarat att de vill arbeta efter nionde klass, resterande vill studera på gymnasiet och båda undersökningsgrupperna ser gymnasieutbildning som viktig. Detta skiljer sig från resultaten i Arnman och Jönsson (1983) som visar att det finns stora skillnader i hur elever från olika sociala bakgrunder väljer att inte studera vidare direkt efter gymnasiet. Det är mindre andel i undersökningsgruppen från Rosengård som har svarat som i Arnman och Jönssons undersökning, att inte studera direkt efter avslutad grundskola. Dock är de stora skillnader i sättet eleverna i Rosengård har svarat på den aktuella frågan i förhållande till hur stadsdelens utbildningsnivå är fördelad. Där det är betydligt vanligare med förgymnasial utbildning. Däremot ser vi ingen sådan utvecklingstendens i Västra innerstadens svar.

Utvecklingen i viljan att uppnå en högre utbildningsnivå än tidigare generationer i undersökningsgruppen Rosengård menar vi är tydligt i undersökningsgruppen. Detta kan förklaras med Ziehes (1993) teori om kulturell friställning där ungdomar är friare att välja andra vägar än tidigare, vilket ger en möjlighet att utforska och införliva sina egen identitet i större utsträckning än tidigare. Detta som ett resultat av en samhällsförändring som tenderar att ge ungdomar större möjligheter att ta del av information och kunskap. Denna ökade informationstillgänglighet är ett led av den lavinartade ökningen av exponering utav medier i form av till exempel tidningar, tv, musik och inte minst internet.

Det finns en friställning vad gäller bilder i våra huvuden- medierna, reklamen, medvetandeindustrin frigör inom oss explosioner av bilder, drömmar och fantasier som inte ens kunnat förutsägas av de mest radikala utopisterna under förra århundradet (Fornäs, 1994 s. 155).

Vidare menar vi att detta ger ungdomarna i undersökningsgrupp Rosengård en ökad kunskap som föräldrarna inte tar del av, vilket till viss del kan bero på deras eventuella

bristande kunskaper i det svenska språket. Detta ger i sin tur ungdomarna ett större maktförhållande och en bredare kompetens än föräldrarna, vilket resulterar i en överlägsenhet hos ungdomarna (Ziehe, 2003).

Ur Bourdieus perspektiv skulle detta kunna förklaras med att föräldrar med låg utbildningsnivå tillsammans med sina ungdomar värderar utbildning högt och tillskriver detta ett högt värde och därmed eftersträvansvärt. Hos individer inom samma grupp uppstår en enighet när en egenskap värderas lika och det symboliska kapitalet får liv (Broady 1991).

Det finns däremot avsevärda skillnader mellan stadsdelarna angående önskad typ av gymnasieprogram. Undersökningsgrupp Västra Innerstaden har betydligt större andel elever som avser välja ett högskoleförberedande program, vilket är liknande skillnader som i tidigare forskning.

Vi ser även mindre skillnader mellan undersökningsgrupperna på antalet som vill studera på högskola. Dock framkommer det större skillnader i undersökningsgrupperna på de som inte vill studera på högskola, där det är tre gånger vanligare i undersökningsgruppen Rosengård att avsluta studier efter gymnasieutbildning. Det finns även skillnader i hur undersökningsgrupperna värderar högskoleutbildning, där de i undersökningsgrupp Västra Innerstaden anser högskolan vara viktigare.

Av empirin kan utläsas att elever från Västra Innerstaden tenderar föredra ekonomisk utbildning i förhållande till elever från Rosengård som tenderar att föredra samhällsvetenskaplig- eller medicinsk inriktning på högskolestudier. Det framgår även att eleverna i undersökningsgrupp Västra Innerstaden i större utsträckning är osäkra på vad de vill studera.

Ur resultatet kan utläsas att viljan att studera på högskola är i linje med populationen i övrigt, där det är ungefär tre gånger vanligare med eftergymnasial utbildning i Västra Innerstaden i förhållande till Rosengård.

Det mönster vi ser är att ungdomarna i Västra Innerstaden i större utsträckning avser studera på högskola, på samma sätt som de värderar högskoleutbildning högre än undersökningsgruppen på Rosengård. Det som även är intressant och bör lyftas fram är gruppens osäkerhet på framtida studier.

Tendensen som eleverna uppvisar i avseende att gå vidare till högre studier ser vi som en reflektion av föräldrarnas omfattande totala kapital. Som vi ser det är ungdomarna influerade av sina föräldrar, vilket leder till att ungdomarna har en liknande värdegrund som sina föräldrar där kulturellt och symboliskt kapital är värdefullt.

Bourdieu (1997) menar att en individs preferenser påverkas av det sociala nätverk och kulturella traditioner individen befinner sig i, på så vis väljer elever ur undersökningsgrupp Västra Innerstaden på liknande sätt som resterande individer i stadsdelen gjort. Vidare menar han att olika kapitalformer överförs i ett preferenssystem som bidrar till att elever gör utbildningsval som är bekant och värderas högt. På detta sätt följs en viss ordning, en reproduktion som individen omedvetet fullföljer för att bibehålla familjens kapital. ”Kapitalet söker sig till kapitalet och den sociala strukturen tenderar att vidmakthållas” (Pierre Bourdiu, 1999 s.31).

Västra Innerstadens osäkerhet på framtida studier är motsägelsefullt i förhållande till Bourdieu som menar att barn och ungdomar med rikt kulturellt kapital skulle ha bättre förutsättningar att investera rätt avseende studier. De aktuella ungdomarna har större möjligheter att samla information och upplysningar via vänner, familj och släkt (Broady 1991).

Tendenserna som vi ovan förklarat med Bourdieu kan även förklaras med Ziehe, som menar att ungdomar ser vilka individer som lyckats i samhället och bedömer dem efter de åstadkommit, på så vis kan undersökningsgruppen Västra Innerstaden se att det krävs högskoleutbildning för att bli framgångsrik (Ziehe 2003). Osäkerheten som undersökningsgruppen ger uttryck för kan förklaras med att informationen som de numera kan ta del av från samhället är omfattande och därmed ökar rädslan att misslyckas (Ziehe 1993).

Yrkesvisioner

Empirin visar att eleverna från undersökningsgrupp Rosengård är mer säkra på det framtida valet av yrke, eleverna från undersökningsgrupp Västra Innerstaden är i större utsträckning osäkra på framtida karriärplaner.

I Västra Innerstaden är det betydligt fler respondenter som uppger att de har föräldrar som förebilder medan undersökningsgrupp Rosengård i betydligt större utsträckning svarat att någon annan är förebild. På så vis menar vi att undersökningsgruppen i Rosengård är säkrare på framtida karriärplaner då samhället ger tydliga indikationer på vad som krävs för att vara framgångsrik och ungdomarna har funnit förebilder i andra individer än föräldrarna som speglar framgång.

Ziehe (2003) beskriver detta som att ungdomarna fått ökad kunskap om samhället, vilket gör individer mer klarsynta och vuxna har svårare att hävda sin kunskapsöverlägsenhet. Vidare menar han därför att maktförhållanden är på glid och att vuxna inte är lika betydelsefulla som tidigare. Ungdomar bedömer föräldrars kompetens efter vad de presterar och visar upp nu, inte vad de har visat upp tidigare.

Enligt Bourdieu skulle detta kunna förklaras på liknande sätt som tidigare beskrivits i elevers tankar kring utbildning, där ungdomar tillsammans med föräldrar och nära anhöriga värderar ett inträde i yrkeslivet högt. På så vis har ungdomar i Rosengård lärt sig att införskaffandet av ett rikt totalkapital är viktigt för framgång och därmed önskansvärt (Broady 1991).

Avseende arbete som kräver mer än tre års högskolestudier visar undersökningen inga större skillnader. Samma sak gäller arbete som kräver max tre års högskolestudier. Däremot visar resultatet en skillnad på antal respondenter som vill ha ett yrke som inte kräver gymnasialutbildning exempelvis teater och kultur, där Västra Innerstaden är överrepresenterad. Jönsson (1993) visar i studien *skola-fritid-framtid* att individer med olika sociala bakgrunder ägnar sig åt olika fritidsaktiviteter och att dessa värderas på olika sätt av samhället. Aktiviteter som är typiska för individer från vad han kallar villastaden (Västra Innerstaden) värderas högre och ses som användbara meriter i framtiden. Enligt stadsdelsförvaltning (2012) görs stora satsningar på kulturella aktiviteter för ungdomar i Västra Innerstaden.

Vi menar därför att teater och kultur är välbekant i undersökningsgrupp och kan ses som en förklaring till varför undersökningsgruppen Västra Innerstaden är överrepresenterade i frågan. Enligt Bourdieu kan detta ses som symboliskt kapital då det av sociala grupper känns igen och därigenom erhåller ett värde (Broady 1991).

Utbildningsnivån hos populationen i Västra Innerstaden är betydligt högre än i Rosengård, majoriteten i Västra Innerstaden har eftergymnasial utbildning. Med detta som kunskapsbakgrund menar vi att elever från Västra Innerstaden tillskriver sina föräldrar ett värde, då de besitter ett symboliskt kapital som avgörs av tillgångar och egenskaper hos individen som värderas lika (Broady 1991). En individs värdegrund formas från tidig barndom och alla upplevelser och erfarenheter formar individens habitus som avgör vilken väg eleven kommer att gå och habitus styr även eleven mot en viss inriktning angående studier. På samma sätt styrs ungdomar från undersökningsgrupp Rosengård, skillnaden är dock att de ser individer utanför familjen

som förebilder eftersom individer inom familjen avsaknar det totala kapitalet. (Bourdieu 1996).

Det finns små eller inga skillnader i hur undersökningsgrupperna värderar faktorer i yrkeslivet med vilket vi avser hög lön, hög status, att göra det man brinner för och att känna glädje i yrkeslivet. Båda undersökningsgrupper värderar att känna glädje och att göra det man brinner för i ett yrkesliv högt.

Betydelsefulla personer i val av studier

De största skillnaderna avseende betydelsefulla personer som framkommer är att föräldrars betydelse i undersökningsgrupp Västra Innerstaden är avsevärt högre i samtliga utbildningsval. I övrigt är alla personer lika betydelsefulla i alla utbildningsval. Tendenser i undersökningsgrupp Rosengård är att föräldrar, släktingar och lärare ökar i betydelse i takt med högre studier. Det är även tydligt att studie- och yrkesvägledarens betydelse minskar på motsvarande sätt.

Precis som tidigare beskrivits, är föräldrarnas betydelse i undersökningsgrupp Västra Innerstaden av stor vikt. På samma sätt som ovan beskrivits erkänns föräldrarnas värde i form av att de besitter ett totalt kapital, vilket beskrivs som det ekonomiska och kulturella kapitalet sammantaget (Bourdieu 1996).

Utvecklingstendenserna vi ser i Rosengård, tror vi beror på individens rädsla att misslyckas ju högre upp i studierna individen kommer. Ziehe (1993) beskriver det som en utvecklingstendens som ligger parallellt med den ökande friheten som individer känner av och vilket vi anser ligga till grund att eleverna söker stöd hos föräldrarna i större mån högre upp i utbildningsväsendet. På samma sätt minskar studie- och yrkesvägledarens betydelse. Liknande teoretisk ansats menar vi kan tillämpas även i kommande stycke.

I Västra Innerstaden är det betydligt vanligare att elever pratar med sina föräldrar angående vidare studier, dock är föräldrarna i majoritet i båda grupperna. Lika många från Västra Innerstaden som uppger att de pratar med en kompis, lika många från Rosengård pratar med studie- och yrkesvägledare.

I undersökningsgrupperna finner vi mindre skillnader i föräldrars engagemang angående elevers studieval.

Sammanfattande analys

Undersökningen visar att det är tre gånger vanligare att elever från Undersökningsgrupp Rosengård tänker avslutar sina studier efter gymnasiet. Det är tydligt att undersökningsgrupperna även väljer olika inriktningar på högskolenivå, där eleverna från Västra Innerstaden föredrar ekonomiska studier medan elever från Rosengård tenderar att vilja studera samhällsvetenskap eller medicin. Eleverna från Västra Innerstaden anser även att högskolestudier är viktigare än elever från Rosengård.

Från Västra Innerstaden framgår att eleverna i större utstäckning ser sina föräldrar som förebilder, på samma sätt som de anser att föräldrarna är betydelsefulla personer i samtliga utbildningsval. Det är även vanligare att eleverna i Västra Innerstaden pratar med sina föräldrar angående studier. Till skillnad från undersökningsgrupp Rosengård, som anser att någon annan än förälder eller släkting är en förebild. Dock anser eleverna att föräldrar, släkting och lärare är betydelsefulla personer i utbildningsval.

Diskussion

Syftet med undersökningen var att undersöka huruvida social bakgrund påverkar elevers tankar och visioner angående sin framtida karriär. Syftet var även att undersöka vilka personer som är betydelsefulla i elevernas utbildningsval.

Några av de resultat som framkom i undersökningen var att det i vissa avseende skiljer sig angående studier, karriärinriktning och betydelsefulla personer beroende på elevens sociala bakgrund. Tendenser som visade sig i undersökningen var bland annat att elever ur områden med lägre socioekonomisk bakgrund i högre grad ville studera på ett yrkesförberedande gymnasieprogram, färre elever ville studera på högskola samt inte hade föräldrarna som förebilder i samma utsträckning som elever från bostadsområdet med en högre socioekonomisk bakgrund.

Efter utarbetandet av syfte och frågeställningar ansåg vi att en kvantitativ metod i form av enkäter var bäst lämpad för att kunna ge svar på de aktuella forskningsfrågorna i undersökningen. Syftet med undersökningen var att undersöka om det finns något samband mellan social bakgrund och framtida karriärplaner och inte att få en ökad förståelse för individens situation, därför valde vi kvantitativ metod. Hade vi valt kvalitativ metod hade resultatet med största sannolikhet varit ett annat.

Vi valde att utforma enkäten på sådant vis att vi lämnade alla frågor som kan anses vara av känslig karaktär hän. Detta var ett medvetet val som grundades på insikten att delar av urvalet var under 15 år och därmed skulle medfört föräldrars medgivande om frågorna var av känslig etisk karaktär, vilket skulle vara problematiskt att införskaffa från samtliga 112 respondenter. Information som vi ansåg vara av känslig etisk karaktär valde vi istället att inhämta från offentlig statistik baserad på bostadsområdena. Konsekvenserna som följde utformningen av enkäten är att vi därmed inte kunde dra slutsatser baserat på individnivå. Utan resultatet och analysen är baserad på en generell grund som speglar bostadsområdets elever i nionde klass.

Nämnas bör att det från början var vår avsikt att ha lika stort antal respondenter från båda undersökningsgrupperna. Ett missförstånd uppstod i kontakten med den tilltänkta skolan med konsekvensen att vi var tvungna att kontakta en annan skola. Detta

resulterade i att urvalet blev skevt och följderna av detta är att den statistiska säkerheten i våra slutsatser kring undersökningsgruppen i Rosengård kan anses svagare.

Gällande de teoretiska ansatser vi utgått från i undersökningen anser vi de varit högst relevanta och väl utformade för användning som underlag och teoretisk förankring till analysen.

De två första artiklarna i kapitlet tidigare forskning: *segregation och den svenska skolan* (1983) och *skola-fritid-framtid* (1993) menar vi har varit till hjälp i utarbetningen av analys medan den tredje *skola mitt i förorten* (2001) varit mindre användbar då den främst berör skolans bidrag till samhällets maktordning.

Till skillnad från *segregation och den svenska skolan* (1983) där skillnaden mellan bostadsområden och de som valde att studera på ett längre gymnasieprogram är stor, menar vi att skillnaden har minskat. Vad gäller *skola-fritid-framtid* (1993) menar vi att artikeln fortfarande är aktuell, då vi sett skillnader i visioner kring kulturella arbetsområden och deras möjligheter att utöva sådana intressen på fritiden, vilket beskrivs i urvalet.

Artikeln *Ekonomi, retorik och praktik* (Bunar 2001 s. 88-150) huvudsakliga resultat tyder på att socioekonomiska villkor påverkar bostadsområden på ett negativt sätt. Resonemanget anger hur bostadsområden med hög arbetslöshet leder till urvattning av familjernas ekonomi samt det sociala livet, då självförsörjningen är låg samt familjens beroendeställning till samhället. Konsekvenserna av detta menar Bunar (2001) blir att ungdomar i högre utsträckning har svårare att hitta förebilder, vilket även framgår av vår egen undersökning där eleverna från Västra Innerstaden i högre utsträckning har föräldrar som förebilder

Vi anser att det vore meningsfullt och intressant att göra en longitudinell studie som följer upp individerna som medverkat i undersökningen. Vi menar att det vore relevant för att kunna se utifrån elever ur olika bostadsområden och hur individen lyckas fullfölja sina karriärvisioner och mål. Faktum är att eleverna har olika möjligheter att lyckas i skolans värld, ett exempel på detta är det genomsnittliga meritvärdet för att söka till gymnasiet, där undersökningsgruppen i Rosengårds värde är betydligt lägre. Finns det skillnader i bostadsområdena kring uppfylla visioner? Detta är en fråga som skulle kunna vara tongivande i en sådan undersökning.

Det hade även varit intressant och för skolan nödvändigt att undersöka om det finns skillnader i vilka resurser som finns tillgängliga för elever utifrån vilket bostadsområde eller socioekonomisk klass de kommer från. Efter som den svenska skolan idag är mer

decentraliserad än någonsin, tror vi att det kan finnas stora sådana skillnader då det kan vara upp till varje kommun eller skola att avgöra hur arbetet skall koordineras.

Referenser

Arnman, Göran & Jönsson, Ingrid (1983). Segregation och svensk skola: en studie av utbildning, klass och boende = [Segregation and Swedish schools]. Diss. av båda förf. Lund : Univ.

Bourdieu, Pierre (2000). *Konstens regler: det litterära fältets uppkomst och struktur*. Stehag: B. Östlings bokförl. Symposion

Bourdieu, Pierre (1999). *Praktiskt förnuft: bidrag till en handlingsteori*, Göteborg: Daidalos

Bourdieu, Pierre (1996). *Homo academicus*. Eslöv: B. Östlings bokförl. Symposion

Broady, Donald (1998). *Kapitalbegreppet som utbildningssociologiskt verktyg*. 2., korr. utg. Uppsala: Forskningsgruppen för utbildnings- och kultursociologi, ILU, Univ

Broady, Donald (1991). *Sociologi och epistemologi: om Pierre Bourdieus författarskap och den historiska epistemologin*. 2., korr. uppl. Stockholm: HLS (Högsk. för lärarutbildning)

Bunar, Nihad (2001). *Skolan mitt i förorten: fyra studier om skola, segregation, integration och multikulturalism*. Diss. Växjö : Univ., 2001

Carlsson, Ulla (red.) (1988). *Masskommunikation och kultur: symposium 4-6 maj 1987*. Göteborg: Nordiska dokumentationscentralen för masskommunikationsforskning (NORDICOM)

Frimodt, Jens (1986). *Narcissism: Freud, Kohut, Ziehe*. Göteborg: Vinga press

Fornäs, Johan, Lindberg, Ulf & Sernhede, Ove (red.) (1994). *Ungdomskultur: identitet och motstånd: en antologi*. [Ny utg.] Stockholm: B. Östlings bokförl. Symposion

Jönsson, Ingrid (1993). *Skola - fritid - framtid: en studie av ungdomars kulturmönster och livschanser*. Lund: Studentlitteratur

Lund, S (2006). *Marknad och medborgare: Elevers valhandlingar i gymnasieutbildningens integrations och differentieringsprocesser*, Växjö: Växjö universitet

Sandell, Anna (2007). *Utbildningssegregation och självsortering: om gymnasieval, genus och lokala praktiker*. Diss. Lund : Lunds universitet, 2007

Skolverket (2004b): *Ungdomars utbildnings och yrkesval- i egna och andras ögon*, Stockholm:Skolverket

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm

Ziehe, Thomas (1993). *Kulturanalyser: ungdom, utbildning, modernitet : essäer*. 3. uppl. Stockholm: B. Östlings bokförl. Symposion

Ziehe, Thomas (2003). *Ny ungdom: om ovanliga läroprocesser*. [Ny utg.] Stockholm: Norstedt

Internetkällor

Avdelningen för strategisk utveckling. Malmö statskontor (2007): *Områdesfakta Malmö 2007* (2012-10-25)

<http://www.malmo.se/download/18.3964bd3611d8d4a5d1c800010843/04.MALM%C3%96++rev.+081119.pdf>

<http://www.>

Avdelningen för strategisk utveckling. Malmö statskontor (2008): *Områdesfakta Västra Innerstaden 2008* (2012-10-23)

<http://www.malmo.se/download/18.41e3f877120389465948000363/10.V%C3%A4stra+Innerstaden.pdf>

Avdelningen för strategisk utveckling. Malmö statskontor (2008): *Områdesfakta Västra Innerstaden* 2008 (2012-10-23)

<http://www.malmo.se/download/18.41e3f877120389465948000363/10.V%C3%A4stra+Innerstaden.pdf>

Avdelningen för strategisk utveckling. Malmö statskontor (2008): *Områdesfakta Rosengård* 2008 (2012-10-25)

<http://www.malmo.se/download/18.41e3f8771203894659480006117/20.Roseng%C3%A5rd.pdf>

Skolverket. Siris (2011): *Grundskolan-Slutbetyg årskurs 9* 2011 (2012-10-23)

http://siris.skolverket.se/reports/rwservlet?cmdkey=common&geo=1&report=gr9betyg_nyckel_v2&p_verksamhetsar=2011&p_kommun_kod=1280&p_skol_id

Skolverket. Siris (2011): *Grundskolan- elevstatistik läsåret 2011-2012* (2012-11-09)

http://siris.skolverket.se/reports/rwservlet?cmdkey=common&geo=1&report=grelever&p_ar=2011&p_lan_kod=12&p_kommunkod=1280&p_skolid=482963

Skolverket. Siris(2011): *Grundskolan-elevstatistik läsåret 2011-2012* (2012-11-09)

http://siris.skolverket.se/reports/rwservlet?cmdkey=common&geo=1&report=grelever&p_ar=2011&p_lan_kod=12&p_kommunkod=1280&p_skolid=480212

Stadsdelsförvaltningen Rosengård. Malmö stad (2012): *Fakta om stadsdelen Rosengård (2012)* (2012-10-25)

<http://www.malmo.se/Kommun--politik/Om-oss/Stadsdelar/Rosengard/Fakta-om-Rosengard.html>

Stadsdelsförvaltningen Rosengård (2012) (2012-11-09)

<http://www.malmo.se/Medborgare/Forskola--utbildning/Grundskola/Grundskolor/Rosengard/Grundskolor-i-Rosengard/Varner-Rydenskolan.html>

Stadsdelsförvaltningen Västra Innerstaden (2012) (2012-11-09)

[http://www.malmo.se/Medborgare/Forskola--
utbildning/Grundskola/Grundskolor/Vastra-Innerstaden/Grundskolor-i-Vastra-
Innerstaden/Slottsstadens-skola.html](http://www.malmo.se/Medborgare/Forskola--utbildning/Grundskola/Grundskolor/Vastra-Innerstaden/Grundskolor-i-Vastra-
Innerstaden/Slottsstadens-skola.html)

Västra innerstadens stadsdelsförvaltning. Malmö stad (2008): *Vi i västra Innerstaden*
(2008) (2012-10-23)

[http://www.malmo.se/Kommun--politik/Om-oss/Stadsdelar/Vastra-Innerstaden/Om-
Vastra-Innerstaden.html](http://www.malmo.se/Kommun--politik/Om-oss/Stadsdelar/Vastra-Innerstaden/Om-
Vastra-Innerstaden.html)

Bilaga 1. Enkät

1. Är du?	Tjej	☐
	Kille	☐
2. Vad vill du göra efter nionde klass?	Arbeta	☐
	Studera på gymnasiet	☐
	Vet ej	☐
	Annat	
3. Om du vill studera på gymnasiet, vilken typ av program?	Högskoleförberedande	☐
	Yrkesprogram	☐
4. Hur viktig är gymnasial utbildning för dig?	Mycket viktigt	☐
	Ganska viktigt	☐
	Inte särskilt viktigt	☐
	Inte alls viktigt	☐
5. Vilka personer är viktiga för dig i valet av gymnasieprogram?	Förälder	☐
	Släkting	☐
	Kompis	☐
	Lärare	☐
	Studie- och yrkesvägledare	☐
	Annat	
	Ingen	☐
6. Vill du studera på högskola?	Ja	☐
	Nej	☐
	Vet ej	☐
7. Om ja, vad vill du studera?		

8. Hur viktigt är högskoleutbildning för dig?		Mycket viktigt	☐
		Ganska viktigt	☐
		Inte särskilt viktigt	☐
		Inte alls viktigt	☐
9. Vilka personer tror du kommer vara viktiga för dig i valet av högskoleutbildning?		Förälder	☐
		Släkting	☐
		Kompis	☐
		Lärare	☐
		Studie- och yrkesvägledare	☐
		Annan	
		Ingen	☐
10. Vet du vad du vill jobba med i framtiden?		Ja	☐
		Nej	☐
11. Om ja, vad?			
12. Vad är viktigast för dig i ett yrke? Rangordna 1-4 där 1 är viktigast och 4 minst viktigt?		Bra lön	☐
		Hög status	☐
		Att göra det jag brinner för	☐
		Att det ger mig glädje	☐
13. Har du någon förebild i ditt framtida val av yrke?		Ja	☐
		Nej	☐
14. Om ja, vem?		Förälder	☐
		Släkting	☐
		Annan	

14. Om ja, vem?		Förälder	☐
		Släkting	☐
		Annan	☐
15. Är det viktigt för dig att ha ett liknande yrke som mina anhöriga	Ja	☐	
	Nej	☐	
16. Är det viktigt för dig att ha ett yrke som skiljer sig från dina anhörigas yrke?	Ja	☐	
	Nej	☐	
17. Har du pratat med någon angående vidare studier?	Ja	☐	
	Nej	☐	
18. Om ja, vem?		Förälder	☐
		Släkting	☐
		Kompis	☐
		Lärare	☐
		Studie- och yrkesvägledare	☐
		Annan	☐
		Ingen	☐
19. Vilka personer är betydelsefulla för dig i samband med studieval?		Förälder	☐
		Släkting	☐
		Kompis	☐
		Lärare	☐
		Studie- och yrkesvägledare	☐
		Annan	☐
		Ingen	☐
20. Har dina föräldrar åsikter om dina studieval?	Ja	☐	
	Nej	☐	
	Vet ej	☐	
21. Hur engagerade är dina föräldrar i ditt val av yrke/studier?	Mycket engagerade	☐	
	Ganska engagerade	☐	
	Inte särskilt engagerade	☐	
	Inte alls engagerade	☐	

MALMÖ HÖGSKOLA

Bilaga 2 Missivbrev

Elevers framtidsvisioner i två stadsdelar i Malmö

Vi går sista året på Malmö högskola, där vi läser till studie och yrkesvägledare. Sista året innebär för vår del, att göra ett examensarbete, som går ut på att genomföra en undersökning om något vi ser som intressant. I vårt fall handlar det om hur unga tjejer och killar i årskurs nio ser på sina planer på framtiden när det gäller utbildning och yrke. I undersökningen kommer det ingå ca 120 elever från två olika stadsdelar i Malmö, då syftet med undersökningen är att titta på hur ungas framtidsvisioner ser ut i de skilda stadsdelarna.

Undersökningen är anonym och vi som arbetar med undersökningen kommer ej veta vem som svarat vad. I studien kommer inga namn nämnas, era svar kommer redovisas statistiskt och undersökningen är självfallet frivillig. Ni ska alltså inte skriva era namn på svarsformulären.

Tack för din medverkan!

Jessica Junge & Marcus Jonasson

Bilaga 3 Diagram

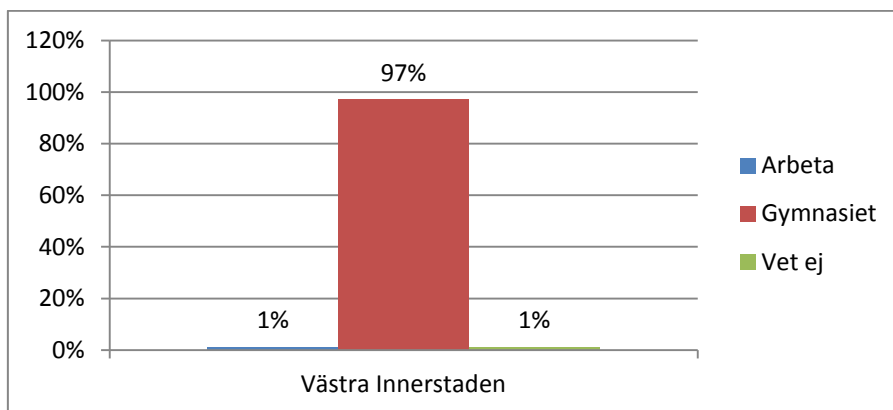

Diagram 8: Aktivitet efter årskurs 9: urvalsgrupp Västra Innerstaden

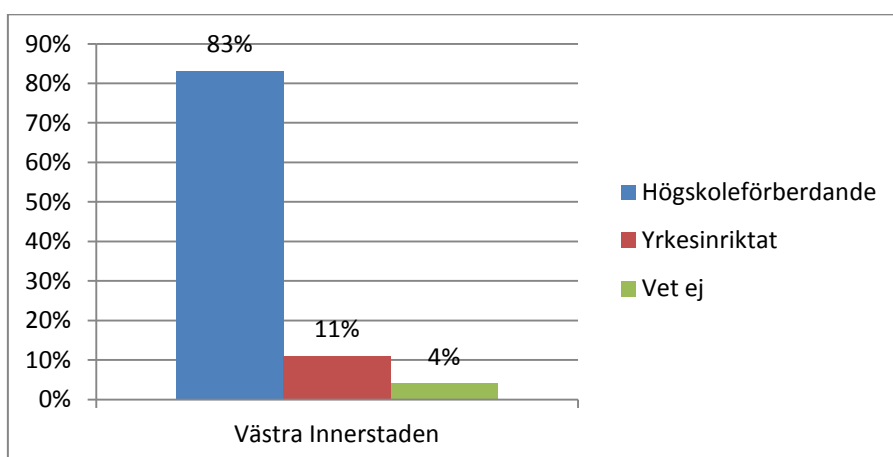

Diagram 9: Typ av gymnasieprogram: Urvalsgrupp Västra Innerstaden

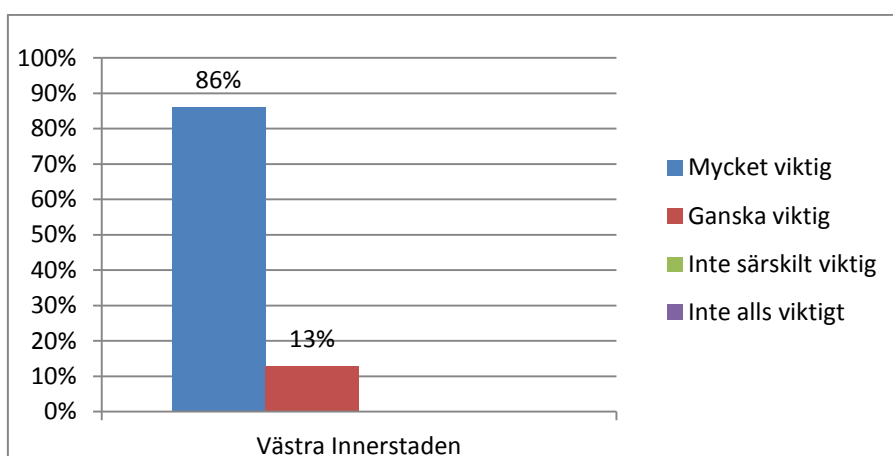

Diagram 10: Vikten av gymnasieutbildning: Urvalsgrupp Västra Innerstaden

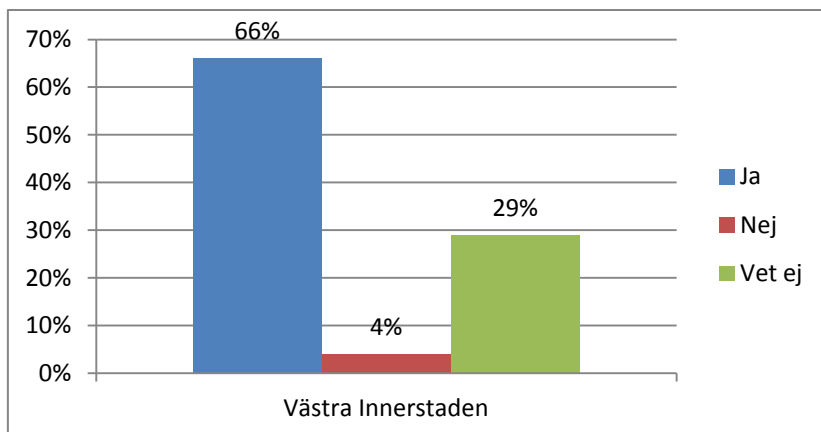

Diagram 11: Studier på högskola: Urvalsgrupp Västra Innerstaden

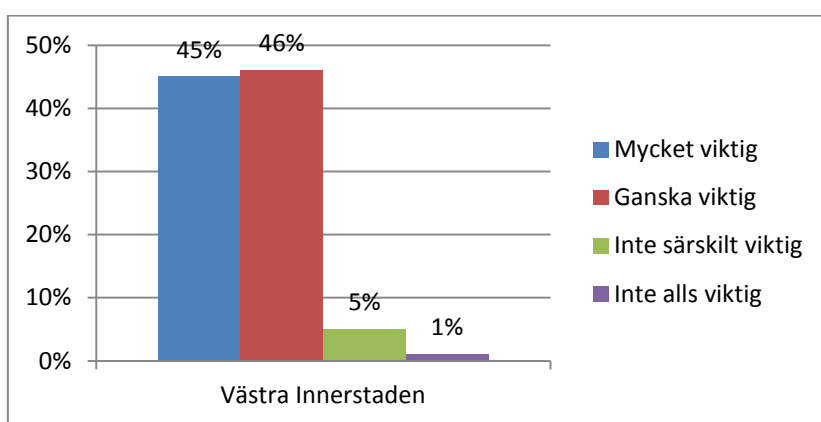

Diagram 12: Vikten av högskolestudier: Urvalsgrupp Västra Innerstaden

Tabell 1.: Anger vilken typ av högskolestudier eleverna avser studera.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Vet ej	21	29,6	47,7	47,7
Samhällsvetenskap	3	4,2	6,8	54,5
Juridik	4	5,6	9,1	63,6
Medicin	4	5,6	9,1	72,7
Ekonomi	8	11,3	18,2	90,9
Naturvetenskap	1	1,4	2,3	93,2
Kultur	3	4,2	6,8	100,0
Total	44	62,0	100,0	
System	27	38,0		
Total	71	100,0		

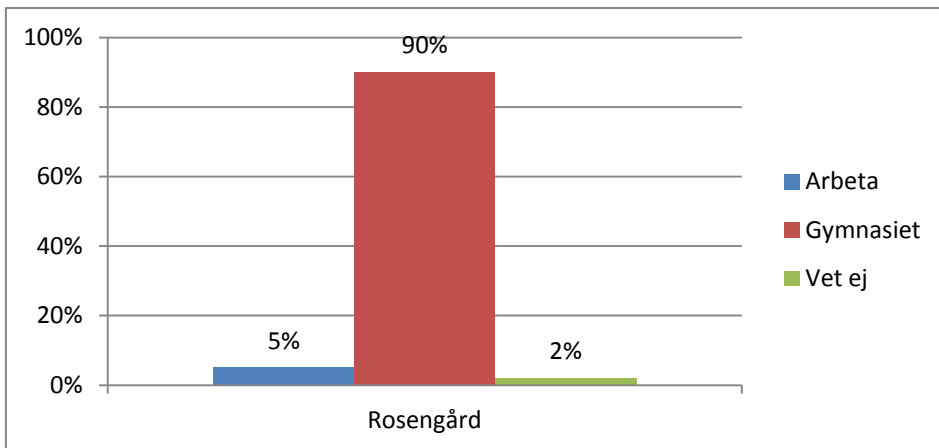

Diagram 13: Aktivitet efter årskurs 9: Urvalsgrupp Rosengård

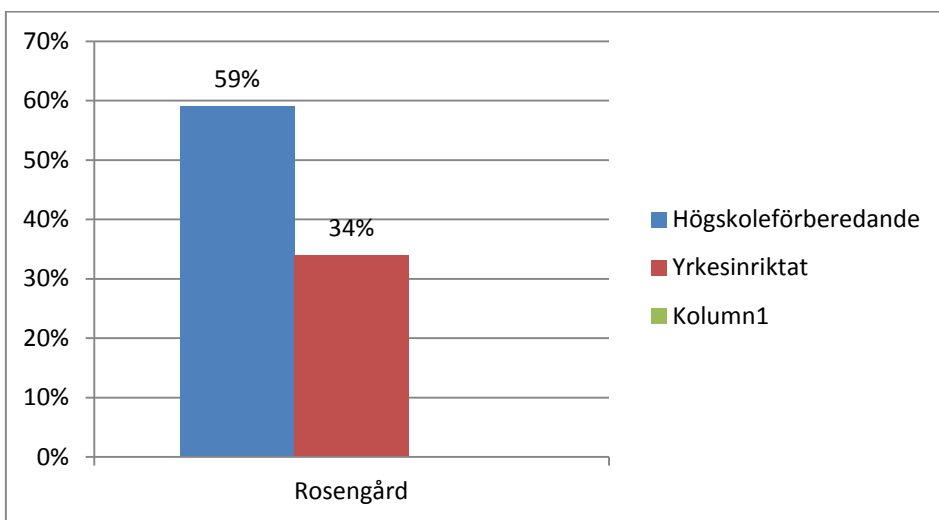

Diagram 14: Typ av gymnasieprogram: Urvalsgrupp Rosengård

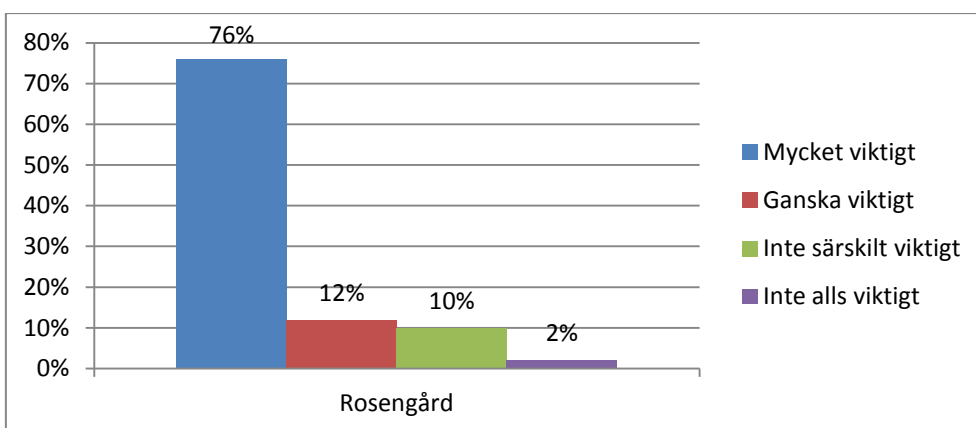

Diagram 15: Vikten av gymnasieutbildning: Urvalsgrupp Rosengård

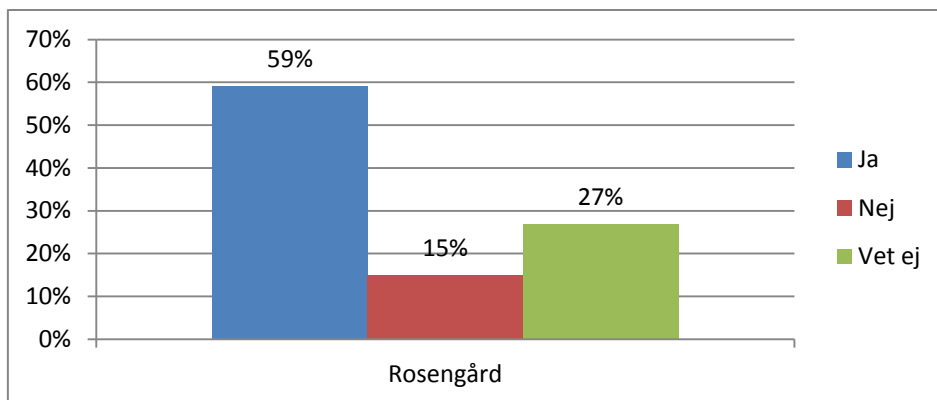

Diagram 16: Vidare studier på högskola: Urvalsgrupp Rosengård

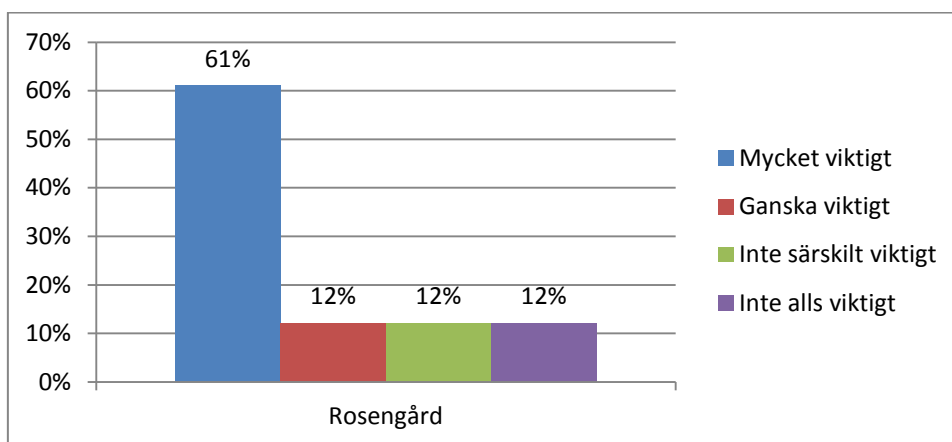

Diagram 17: Vikten av högskoleutbildning: Urvalsgrupp Rosengård

Tabell.2 Anger vilken typ av högskolestudier eleverna på Rosengård avser välja.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent	
	Vet ej	6	14,6	31,6	31,6
	Teknik	1	2,4	5,3	36,8
	Samhällsvetenskap	5	12,2	26,3	63,2
Valid	Vård	2	4,9	10,5	73,7
	Medicin	4	9,8	21,1	94,7
	Skapande teknik	1	2,4	5,3	100,0
	Total	19	46,3	100,0	
Missing	System	22	53,7		
Total		41	100,0		

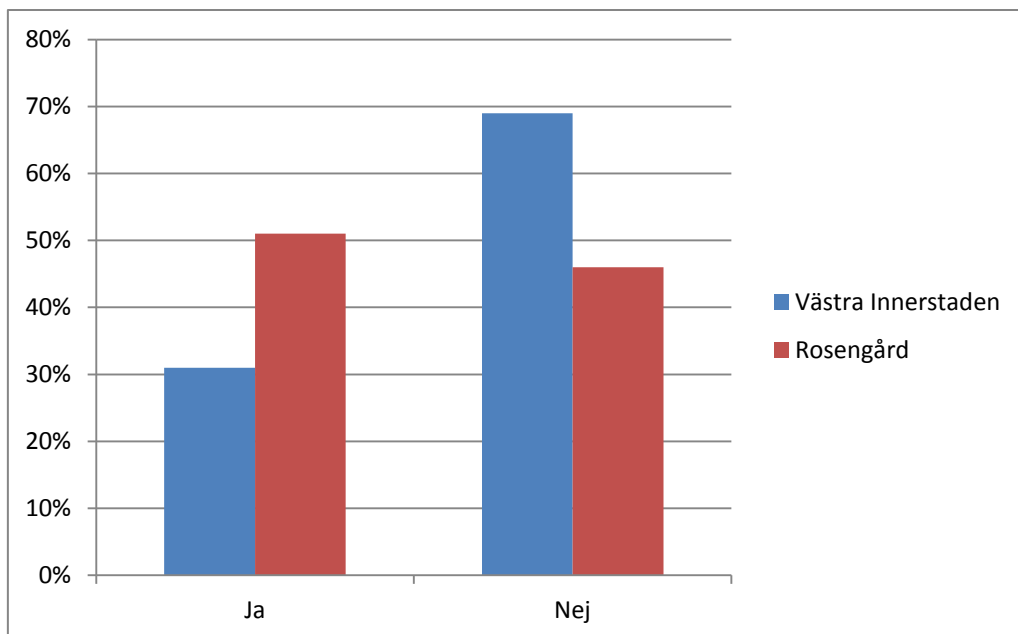

Diagram 18: Anger om respondenterna vet vad de vill jobba med i framtiden: Samtliga undersökningsgrupper

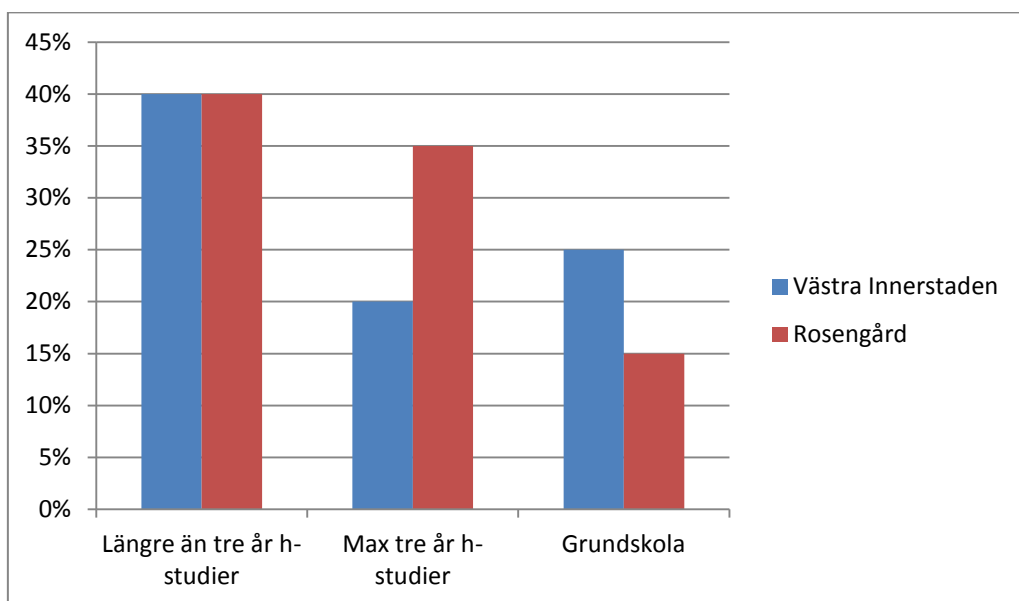

Diagram 19: Önskat framtidsyrke, kategoriserat efter kravet på utbildningens längd: Samtliga undersökningsgrupper

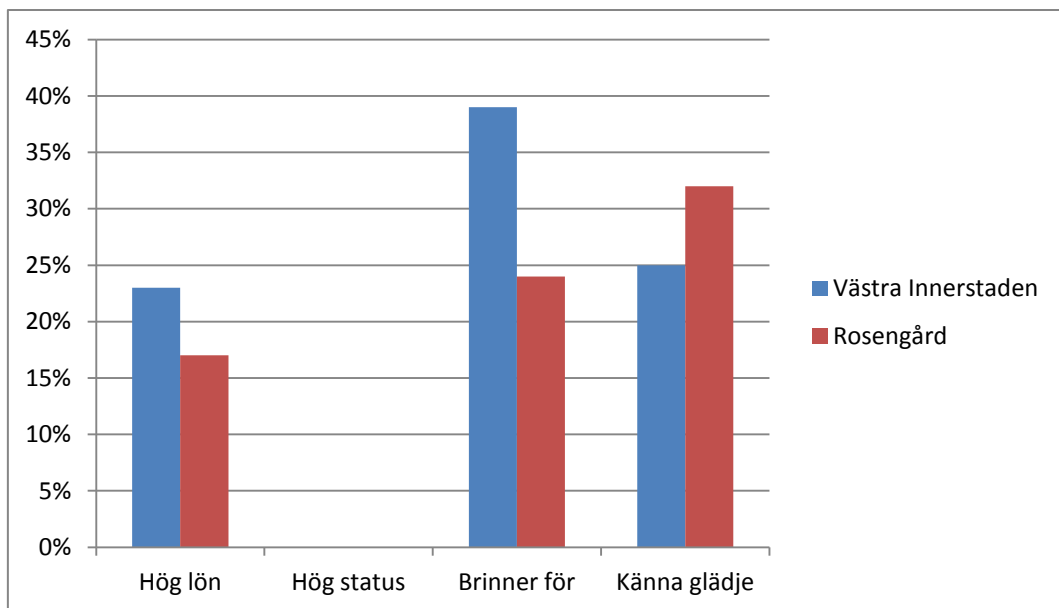

Diagram 20: Anger vilka faktorer som är viktigast i ett framtida yrkesliv: samtliga undersökningsgrupper

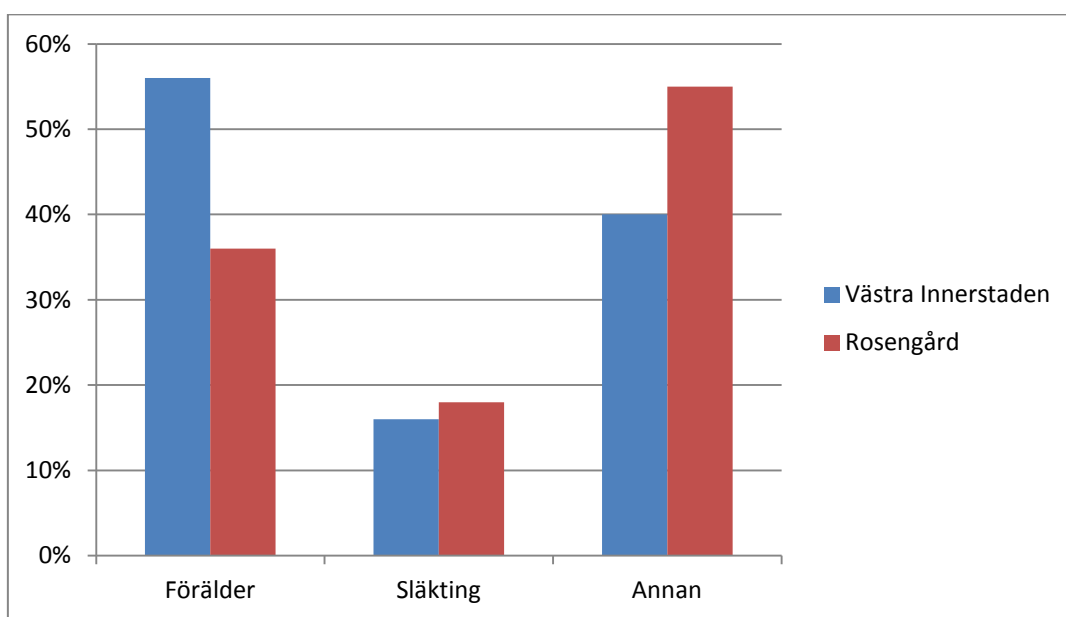

Diagram 21: Anger vem som är en förebild i framtida val av yrke: samtliga undersökningsgrupper

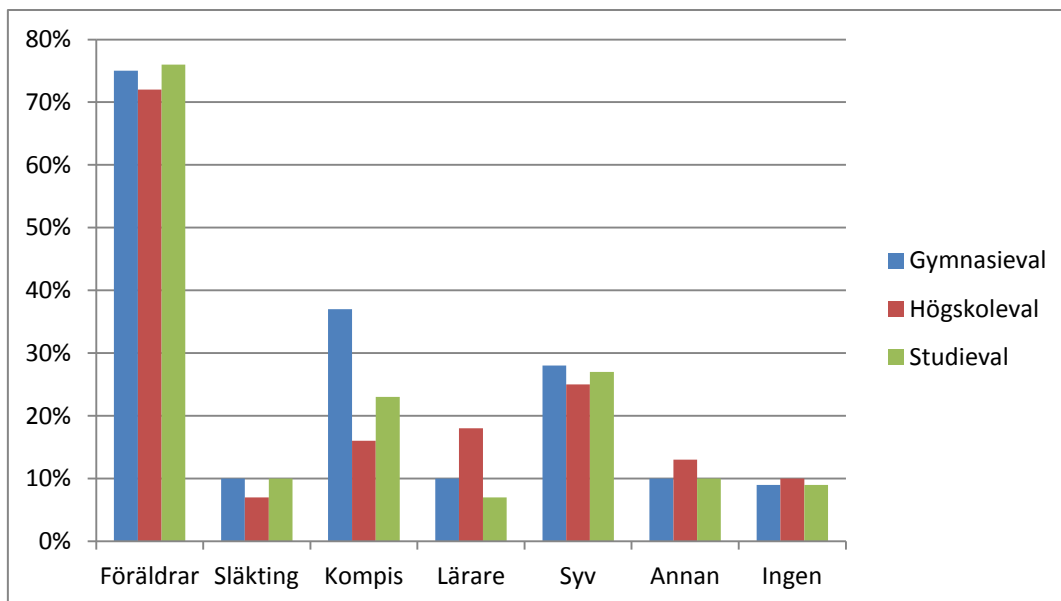

Diagram 22: Visar betydelsefulla personer i studielevel. Undersökningsgrupp Västra Innerstaden

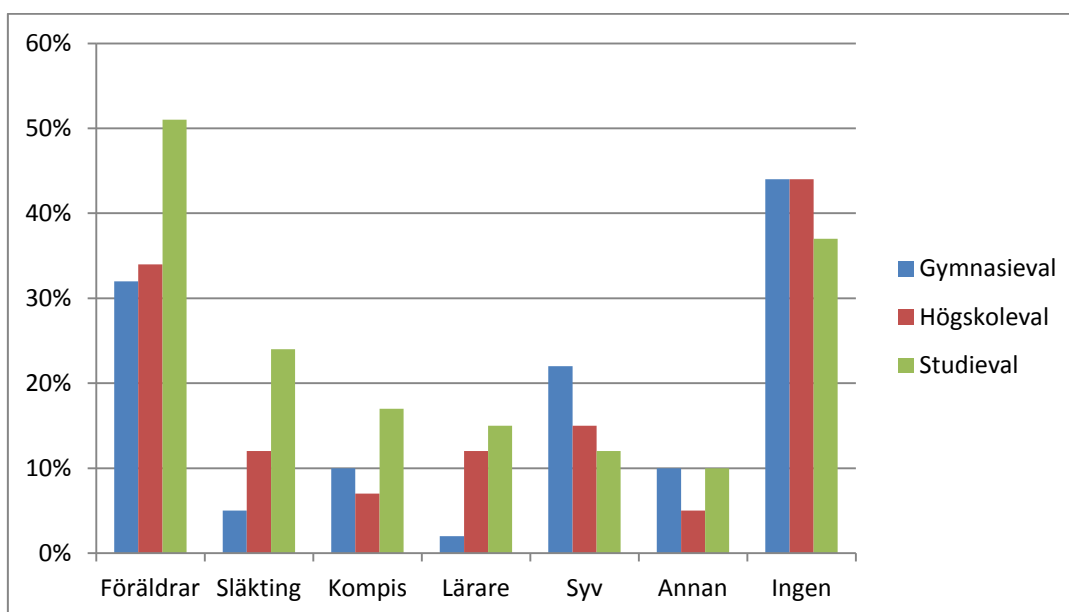

Diagram 23: Viktiga personer i studielevel, undersökningsgrupp: Rosengård

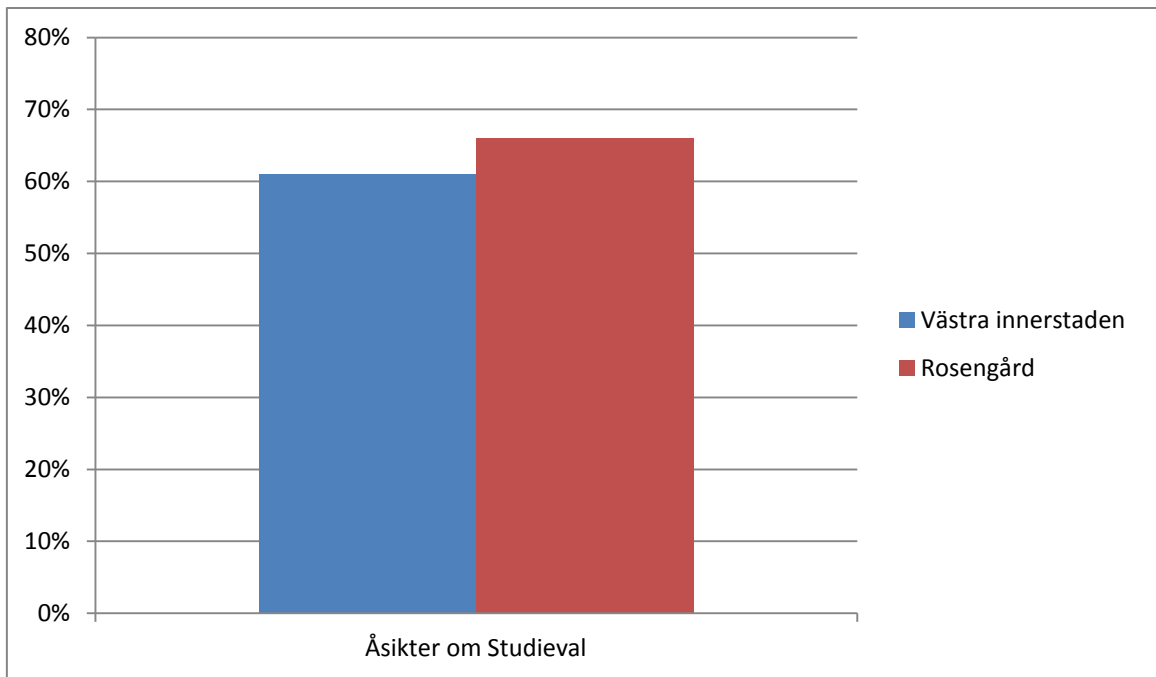

Diagram 24: Elever vars föräldrar har åsikter om deras studie/yrkesval: samtliga undersökningsgrupper

